

మద్రాసునానం

తేత్రే

శ్రీ శ్రీ ప్రచురణలు
1. సాత్ బ్యాంక్ రోడ్, మందలూరు
చెన్నై - 600 028

శ్రీ శ్రీ ప్రచురణలు : 3

శ్రీ శ్రీ ప్రచురణలు

మొదటి ముద్రణ : మే, 2000

హెచ్చరిక

ఈ పుస్తకంలో ఏ అంశమైనా, ఏ రూపంలోనైనా, ఎవరైనా ముందుగా ప్రచురణకర్తల నుండి విజ్ఞప్తపూర్వక అనుమతి పొందకుండా పాటకపాటం కాకీరైవ్ చట్టరీత్యా నేరం.

ప్రములు : 1000

© శ్రీమతి సరోజ శ్రీ శ్రీ & ఎఫ్.వి. రమణ (జూనియర్ శ్రీ శ్రీ)

కెల రూ: 100-00

సోన్ డిస్ట్రీబ్యూటర్స్:

విశాఖంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్

4-1-435, విజ్ఞానభవన్,

హైదరాబాద్, హైదరాబాద్-500 001.

విశాఖంధ్ర బుక్ హౌస్

హైదరాబాద్, (సుబ్బాబాద్, అలెక్సా),

విజయవాడ, అనంతపురం, విశాఖపట్నం,

హన్మకొండ, గుంటూరు, కందుకూరు, కాకినాడ.

విషయ సూచిక	(2 కటి
విషయ సూచిక	2 కటి
సామగ్రి	సామగ్రి
సామగ్రి	చదవండి
యోగ్యత (అం-చెం)	పరిశీలించండి.
అంశం (అంశం-చెం)	1
మొదటి సామగ్రి	7
మొదటి సామగ్రి	11
మొదటి సామగ్రి	14
మొదటి సామగ్రి	15
మొదటి సామగ్రి	18
మొదటి సామగ్రి	21
మొదటి సామగ్రి	22
మొదటి సామగ్రి	24
మొదటి సామగ్రి	27
మొదటి సామగ్రి	28
మొదటి సామగ్రి	29
మొదటి సామగ్రి	33
మొదటి సామగ్రి	34
మొదటి సామగ్రి	35
మొదటి సామగ్రి	36

ఒక పక్షినింట్	38
పరాజుకులు	40
అం!	41
ఉన్నాది	42
స్వీకృత్య కవి	45
అద్వైతం	46
వాని	49
అష్టాదశం	50
కన్యాసం	51
అష్టాదశ	56
అష్టాదశ	58
అష్టాదశ	62
కవిత్వ! కవిత్వ	64
నవకవి	73
దేశకవి	75
అష్టాదశ	81
మానవజ్ఞా!	83
సంస్కృతమనస్సు	88
దేశకవి	89

(ముద్ర)

క క	90
క పదలు	93
గరింకు రిగన్	95
నిమిగిగి	99
గిగి	100
నిగిగిగిగి రిగిగిగిగి	103
రిగిగిగిగిగిగిగిగిగి	111

(అడు)

యంబాది. దానితో నాకు యాంధక ప్రభృతి
"కన్యకాక్షయ" పూర్తి చేశాను. మరుక్షణ
నేల "భాకతి" లోనిది వెలుకరించి.

1940లలోనే "మహాప్రస్థానం" పై సీమా
నిర్మించి చేశాను. సుమార్ 600 మంది మహాప్ర
సాదానాని ఈ ప్రస్థానం తిరుగుతూ ఉంటుంది.
తిరుగుతూ ఉన్నాను. ఆ తర్వాత (1938లో 2వసారి)
"కలకంబును వెలువడదా! నేస్తం" తిరుగు
తుంటుంది. నిర్మించి చేశాను. తర్వాత 1950
నాటికి దాని ఈ ప్రాంతం ముక్తగా వాడారు. సభ్యుని
కుమార్ "తన" అయిన కేసరి నానాసాహెబ్ నానా
మొదటి ముక్తగా వెలుగుతుంది. అది నా
నలభైమూడు ఏళ్లు నా అయినది ప్రకటించాను. కేసరి
నానాసాహెబ్ నానాసాహెబ్ నానా అతని నలభైమూడు
ఏళ్లు పాఠశాల తిరుగుతుంది.

ఆ తర్వాత "మహాప్రస్థానం" ముక్తగా
విశాలాంధ్ర ప్రాంతం తీసుకువచ్చాడు.
ఇది సాధ్యం అనినాను. అందుకు ఇప్పుడు
కాతానా ఈ లండన్ ముద్రా మొదలుకొనక

ననుకున్నాను. వసతి ప్రచురించడానికై
 నవారంగం ఇది: "మహాప్రస్థానం ఈ వసతి బృందం
 తెలుగులు కట్టుకొని కైకొమ్మకావడం." అయిన
 కాగితం ఇది: "నాకు తెలిసినంతవరకు మరే
 భారతీయ భాష చదువ 'కవిత్వం! కవిత్వం!' అని
 గాప్రకటించారు. ఈ ప్రకటనను మరేమిటి
 కారణం ఉంది. ఇది నా సొంత దస్తావేజు. సొంత సొంత
 చుక. కవిత్వ ప్రకటనను చదివినా, చదువకు, చదువకు
 నా కవిత్వ నవరసం కాక పక్కా ఇది!

ఒక మూల నాకాశాస్త్రి నాకు, "హైద్రాబాద్!
 నువ్వేమిటన్నా తెలుసు. నా ఉద్దేశం మాత్రం
 ఇది! ఈ నాని ఇంకెందులానో రకం
 లంకా కన్నా నేనా గాప్రకటన "అన్నాను. "నా
 ఉద్దేశం మాత్రం ఇది!" అన్నాను.

"మహాప్రస్థానం" శీతాల్న 30 లకు
 తాళాను. ("నిజం నానో," "గర్జన రక్తం" 41 లకు,
 "నానా" 47 లకు తాళాను.) 30 నుంచి 40 తా
 పాడిన దానిల్లో కలకత్తా లు Hungry
 Thirties లు. అప్పుకొని ఉంటామని

(అక్షరము)

సైకం ప్రపంచాన్ని "ఇక్కడ నీకు తెలుసు
 రుచులు కల సాక్షిగా నిలబడినట్లే, నీ
 చుట్టూ ఉండే సులలిత గుడ్డ వై అవ్వేవానిని
 గుడ్డ నీకలగాన రుచి నీకలగాన. అంతకును
 సుమారు వేలవేలముల అక్షరములుగా పానము
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 తెలుసు కున్నాను నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 రుచిగా, పుష్పముగా, నీకలగాన వేలవేలముల
 చుట్టూ, మేలుగా, తెలుసు నీకలగాన నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన తెలుసు కున్నాను నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 ప్రపంచ నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన

ఇది విన్నవించు సంబంధము. గానము
 అంతగానే ఉన్నాను రుచిగా, పుష్పముగా, నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన
 నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన నీకలగాన

(పది

దర్శనమును ముక్కుకుండునది ఇచ్చగించినది.
దీనితో ముక్కుపై శాస్త్రమును నడిపించు సామాన్య
జాననాస్రమకకరము 'దర్శనంపై' ౧౯౭౭-౭౮.

దీని కార్యమును సామన్యజాననాస్రమకకరము
దర్శనంపై ముక్కుకుండునది. దీనితో
ముక్కుపైనుంచి దీని నుండి ముక్కుకుండునది
కనుక దీని నుండి ముక్కుకుండునది. దీనితో
దీని నుండి ముక్కుకుండునది. దీనితో

Classicism నుండి Herbert Read
గారి దర్శన: "Classicism, let it be
said without further preface, repre-
sents for us now, and has always re-
presented, the forces of oppression.
Classicism is the intellectual counterpart
of political tyranny. It was so in
the ancient world and in the medieval
empires; it was renewed to express the
dictatorships of the Renaissance and has ever
been the official creed of Capitalism."

హాస్య కవిత (సామెతలు)

సవయ్యగ కవిత్వము శ్రీకరం - చుట్టిన కవి
శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావుగారు. ఇంకా అంకూరము
చేయించే ముందు వాటిపై, మాట్లాడే తన పలుకుబడిని
నిరూపించి, ప్రభుత్వం స్థాపించి, అదే ఇదే తెలుసు
నకు - ఇదేమంచి మోడు - అని సాధించింది ప్రకటించి
జేమిదో వాటిని విస్తరించే శ్రీశ్రీ. కవిత్వం కాదు
కవిత్వ శ్రీశ్రీ. ఈ తెలుసువది జీవనాన్ని, మాటవది
కవిత్వవది లోకమంతటా సప్రసాదం లోపలికి
ఉచ్చాసం మహాప్రస్థానం - ఎదోకొండ ప్రాచుర్యం
ఉన్నది.

మన దేశంలో పెంపుత ఆద్యులు చెందా వసరని
చింత దేశంలో - ఇండియన్ చెందా - కొడు-
తలు సు చెందా వసరేస్తూన్న సోపల వృష్టమృగైకి.
మహాకవి శ్రీశ్రీ గారికి -
నామోహము.

(సర్వమును)

అర్థం రక్షామ, రక్షిణ్యైవర్, నిర్ణయార్థస్య
E.H. పైవర్, ఇల్లింగ్మర్, వంట 'గీతా' పనిపత్
అధికారేలు, పనిచిష్టలకలం ఫిలీప్ టేల్స్ నిం
బ్రహ్మాంశం దికి అష్టతమై 'గీతా' రచనలు చేసి
నిష్టలై, జగత్పనిష్టలై, అత్రకళకు పెద్దబలశక్తి
వేడ్తలై, అంబీషన్లై విలసిల్లే సుదత్తులపలసి
దేశంలా అచ్చయే ఇంకా సాప్తాహ్నకానికి నేను
బొమ్మలు గీయడం ని అప్రప్తం.

నిన్న, నేటి యుగోపయక్ అత్రకదుల
చరిత్ర ఆకళించుకున్న ప్రజ్ఞామూర్తిగాడు నిను
ఇంత సాప్తగీరం ఇచ్చినందుకు అనేకానేక
భస్మవిదలు తెలుపుకుంటున్నాను

హరి

యోగ్యత పత్రం

ఇది మహాప్రస్థానం సంగతి కాదు. ఇదంతా చెలం గొడు. ఇప్టంరేనివాళ్ళు యి పేజీలు తిప్పేసి (డింప్లో మీ పెక్కుది ట్రాదేకించే సంగతులు ఏమీ లేవు) శ్రీ శ్రీ అర్థవంతం పడుంటే, పదంపి ముందుకు. అగాధంలోంచి బైలుదేరే స్థూల అలులు మొహానకొట్టి, ట్రాక్కిరి బిక్కిరై మహానుభావులు చెప్పు గింగురుపు నల్లిన కాళ్ళకించి భూమి బొలు-మకుశాతో వుంటే, ఆ చెలమే నయమని వెన్నె పరిగెత్త చూస్తారు.

తన కలిత్యానికి ముందుమాట వ్రాయమని శ్రీ శ్రీ అడిగితే, కలిత్యాన్ని మాచేరాళ్ళు తన దగ్గర లేవన్నాడు చెలం. 'మాచవద్దు అనుభవించి, పునరించ'మన్నాడు శ్రీ శ్రీ.

చెలం చూశాడు, మాట్లాడాడు. కాని శ్రీ శ్రీ ని ఎరగడు. రుక్మిణీనాథాస్థి ఒక ఉదయం వచ్చి -

"ఇదేమిటి, ఈ మూల పై ల కోసం ఇట్లా మూలుగుమన్నారా! శ్రీ శ్రీ పద్యాల వేగంతో పుంసంపపు పాత దుమారమంతా పూడ్చుకుపోతోవుంటే!"

"బ్రాహ్మణుల మీది పెంకులు పగిలిపోతున్నాయి, బైలు విసబడుతున్నాయి. ఇట్లొరంటి, రోడ్డుమీదికి" అన్నాడు.

అంతవరకు శ్రీ శ్రీ కలిత్యాన్ని ఎరక్కాలోపడం చెలంలో క్షయించుకొని విషయం కాదు. కాని చాలా చోటికి క్షయించాలి చెల్లెల్ని.

కలిత్యాన్ని ముఖ్యంగా తెలుగు కలిత్యకన్యల్ని చూస్తే చెల్లెలికి *Impatience*, అనుమానం. శబ్దప్రాండర్యంతో తృప్తిపడి సంతోషించటంసిందే కాని, చెప్పేదానికి అర్థం తెడకడం అనివేకం అని. కాని నీరసపు కళాచతురులమల్లే అందాన్ని దూరంబించి చూచి సంతోషించి, విచారించి, తప్పుకోడం చెల్లెలికి చాలాకాదు. తను చెప్పడంమకున్న సంగతి తనకే స్పష్టంగా తెలిసేప్పుడు తన చాతగాతనాన్నో, అర్థం అప్పప్రతీతీ చందస్సు చేరు వెనకా, అలంకారాల మధ్య, కలిసినదల బుర్రబలలోనూ దాచి మోసగించాలని చూస్తాడు కలి - ముఖ్యంగా సహజ సాందర్యం తక్కువైనప్పుడు! సులుభంగా, సూటిగా చెప్పేసి, ఇంత భయనాకీ, మోనాకీ, కార్యాలకీ, విజయాలకీ వ్యవధి నివారదా అని చెలం కోర్కె, ఆ పని పై లో చెయ్యరు, దేశనాయకులూ చెయ్యరు, కవులూ చెయ్యరు - ఎంత, శ్రీ శ్రీ తప్ప. కలిత్యంలోనూ, శీలిత్యంలోనూ *economy of words and thoughts* కేసాలోపడం దేశభక్తికన్న హేమమైన పాపం. అట్టేలోకంలో దివాల.

తనకే, ప్రపంచానికి సామరస్యం కుడిరిందాకా కలి చేసే అంతర, బహిర్ యుద్ధారంతు

పదతారు

కలిక్ష్మంబునాడు చెంబ. అందువల్లనే దిక్కుల్ని, దేవుల్ని అధికారుల్ని పూగించి ప్రశ్నించే శ్రీ శ్రీ పద్యాలు అంత అభిమానం చెల్లెడివి. మొత్తం, కన్నీళ్ళు వడిపి కొత్త *Tonic* తయారుచేశాడు శ్రీ శ్రీ యి వృద్ధ ప్రపంచానికి.

ప్రపంచం ఎలా కంటిపై ఆ కంపనకి మామల రూపాన్ని యివ్వడం అతనికి తెలుసు, మామల్ని కత్తులూ, యాదెలూ, మంటలుగా మార్చడం అతనికి చేసేసల్సింది. పద్యాలు చదువుతోనే, ఇవి మామలు కావు, అక్షరాలు కావు - ఓద్రేకాలు, బొధలు, యుద్ధాలు - అతని ప్రపంచంలోంచి మన ప్రపంచంలోకి *direct* గా పంపిన ఓద్రేకాలు, మొత్తం కాలం అనిపిస్తుంది.

ఎందుకంటే -

కృష్ణాక్షరి పద బొధని అందరిలోనూ పంపిస్తే శ్రీ శ్రీ అందరి బొధనూ తనలో పంపిస్తాడు.

కృష్ణాక్షరి బొధ ప్రపంచానికి బొధ. ప్రపంచపు బొధ అంతా శ్రీ శ్రీ బొధ.

(2)

శ్రీ శ్రీ కలిక్ష్మను, పార్ రోబిన్ సంగీతమూ ఒకటే రకం అంటుంది సారిస్. ఆ రెంటికీ హద్దులూ, అక్షరాలూ లేవు, అప్పుడప్పుడు లక్షణాలనూ, రంగాలనూ మీరి చెరికిర్రుమన్నే ఇద్దరూ అరుస్తారు. ఏమీ రసం లేకుండా *flat* గా ఎక్కడికో, ఏమీ చేతకాని వాళ్ళనుల్లో జరిగిపోతారు. కానీ ఆ అరుపుల్లో, చీకట్లో మొత్తం, కోకలూ కనపడక మెక్కునే ప్రజల రోద, గాలిదెబ్బల కింద ఎగిరిపడే సముద్రపు తుపాను గర్జన, మరళిరంగుల మరణాధ్వనం గొంగురుమంటాయి. కంతం తగ్గించి లిప్తమకుండా తగ్గుస్తామిలో మూలకార, దిక్కులేని దీప్తుల మూగవదన, కాలికింద నలిగిన చీమల కాళ్ళులిరిగిన చప్పుడు, నీళ్ళులేక ఎండుతున్న గడ్డితోన ఆర్తనాదం వినిపించేస్తారు. ముద్దీవున్న వాడెప్పుడూ అతనిది సంగీతమని కానీ, ఇతనిది కలిక్ష్మమని కానీ వొప్పుకోడు; వొప్పుకోకుండా లేడు. ఎందుకంటే యి యిద్దరి *appeal* ముద్దీని, లిప్తాన్ని, కళాబంధాన్ని వింటున్న ఏ అంతరాలానికో తగ్గుతుంది - ఆ అంతరాలం అనేది వున్నానాళ్ళకి. కీర్తి మర్యాదల్ని షిగ్గీలతో కొలుచుకుంటో అగవొల్లు పడి కురికి మనుషులకి ఆటకె ఎన్నో మందల ఇనుపపాదాల పెనక అల్లగి చూపు, కొన్నవారితో ఆరిపోలేక విలుకు విలుకు మంటో వుంటుంది. అటువంటివాళ్ళకి ఉన్న అర్థంలేని న్యాయసమగ్రత కోస్తాయి శ్రీ శ్రీ పద్యాలు. సాంత ఇల్లు, అల్లగారిన భార్య, ప్రతి సంతోషం పై క్లాసులోని కళ్ళి కొడుకూ,

bank-account, కొద్దికాని ఆస్తుతో తృప్తిపడే సంపాదుల వంటి హృదయాల మీదనుంచి యీ గీతాలోని ఉద్వేగ ఉత్సాహాలు విశిష్టమైన సముద్రంలో నల్లరొళ్ళమీద అలలు విఘటించుకుంటున్న దోర్లకావాయి. తొంటిపం వేసుకుంటే, పుస్తకాన్ని ముసీచిపెట్టి "దేనికోసం? ఎందుకు? ఏమిటి కావాలంటావు? ఏమిటి ఈ కేదన వాసం?" అని కొంచెం అలోచిస్తారేమో!

ఇదే సాధారణంగా కర్తెర్లు రీసర్చు సంగతి.

కర్తెర్లు సంగతి కేర. ఉత్తమ కలిత్యం ఎప్పుడూ ప్రాచీనమైన మనసులందా అని వెయ్యకమ్మలతో కనిపెడుతూ వుంటారు. కనపెట్టడా, అనాటినుంచి అతి శ్రద్ధగా ఆ కలిత్యంపై సురించే, కలిత్యం సురించే ప్రచారం మొదలు. సారస్వత శాస్త్రాలతో ఉపయోగం వచ్చినా అది అతి కలిత్యం సంగతిలోకి తీసుకువచ్చి వ్యక్తి కాల పరిస్థితులను బట్టి చప్పరించడం - తమ కాలానుగుణ్యం, ఇతర కాలానుగుణ్యం, సంగ్రహించబడిన దనడం - విస్తరకారణ మనడం - నిర్ణీతమనడం - కలిత్యం సురించే చాలా *righteous indignation* తో, జరిగిపోతో, చాలా సామర్థ్యం, దయ వ్యక్తిత్వం ప్రకటించడం వీళ్ళ వెళ్ళిండ్.

"శ్రీ శ్రీ కలిత్యం సురించే మీ అభిప్రాయం చెప్పండి" అని కలిత్యం అడిగితే, అతను "దానికే చాలా బాగుంటుంది. నీ బాగా ప్రస్తావించి. నేను అప్పుడే బాగా చూడగలిగి. నీ అభిప్రాయం ఏమిటంటే -" అన్నాడు, అతను చాలా సున్నితం ప్రయత్నించుకుంటూ కలిత్యం. చిరునవ్వుతో శ్రీ శ్రీ విషయమై మీ కళ్ళలో కారం కొట్టి పోతున్నాడు. శాస్త్రాలతో మీ నోవో విషయం కలిత్యంపై అభిప్రాయం!

శ్రీ శ్రీ కలిత్యం *Motive springs* చూపుతాడు ఆ విషయం. తప్పదు.

"అకలిత్యం... కలిత్యం దరిద్రం అతను - కలిత్యం వీధులు కలిగి... వాసం" అంటే ప్రపంచపు సరికొద్దికాని సూక్ష్మమైన ప్రయత్నం అతని హృదయోద్వేగాన్ని *explain* చేస్తాడు.

నిజమో నిజమైతే శ్రీ శ్రీ "అకలిత్యం" నక్షత్రాలు అదరిచాడే "కలిత్యం."

ఈ కలిత్యం అకలిత్యం - గాని యింటికెళ్ళి వచ్చినా భక్తి ఇచ్చి తెచ్చుకుని, భోజనం చేసి ప్రయత్నించే మీద గీతం ప్రకాశం.

అబద్ధాలతో, స్వార్థాలతో, వంచనలతో, అనుభవాల దుష్ట ప్రచారంతో, అన్యభావాలతో దేవమీదనుంచి బయటకున్న యీ *Parasite* కలిత్యంలు శ్రీ శ్రీ ని విమర్శించడానికి సాహసంస్తున్నారు. 'అభివృద్ధికి తగినదాని' అని ఆకామంత ఎత్తుగా వుండే అతని విమర్శలు చూస్తున్నారు.

పద్మనిధి

ప్రపంచంలో ఈనాడు ప్రతిదేశంలోనూ మోసప యుగధర్మజాలంసం ధర్మయుద్ధం చేసి దీరులు ఈనాడు పడుతున్న ఫలోరైపున అగుచున్నా మోస్తే అనాదిగా తనతోసం ప్రయత్నించే *dreamers* మీద ఈలోకం వర్తిస్తున్న కర్మశక్తుల, వరించి అవేశించి *rotten channels* యానాటి సారస్వత సభాపతులు.

తొమ్మిది బరికిప్పున్న కాలంలో శాసన వంగుయం మీద తిరుగుబాటు యా బరికిప్పున్న శాసన ఈనాటికీ తొమ్మిది ముప్పయ్యేళ్ళకింద చేసిన తిరుగుబాటు ఇతరుల ఇబ్బందు మీద కాఫీ యిష్టెల్ల ముందు *Inspire* ఐ ప్రగల్భాలు పరికి యా రహితులు, తొమ్మిది తెచ్చిన సంస్కారము యింక సారస్వతానికి తోడ్పడేది అని నిరూపించి, ఉపాంగి తెలుగు ప్రపంచాన్ని శాసనం చెయ్యడానికి మీదికి ఉరికి భగీరథ ప్రవాహాన్ని తోలి రుచ్చి చేతుల కట్టుకుంటే అశాసని ప్రయత్నిస్తున్నారు.

మద్రాసు బప్పుల గోలు మధ్య ఉపాది "శ్రీ శ్రీ ఇప్పుడు ప్రస్తున్న కొత్తవనాలో ప్రజలు ఇంకా అలవాటు కాలేదే. ఇంకా యా సరియలిజం తెచ్చే అసలు గాభరా పడి చదవడమే మానస్తారేమో!" అన్నాడు చెం. *man of little faith.*

శ్రీ శ్రీ ఏం జనాదు చెప్పేవో! మానవజాతిని ఉద్ధరించడానికి కొత్త మార్గాన్ని కనిపెట్టిన ప్రపంచం చిరునవ్వు నవ్వు. పని ప్రాంతాలు అంగీకారాన్ని పొందేందుకు ఇరవైయేళ్ళ తర్వాత ఇంకా అత పదలక కానుకగా ఉన్న చెం మానవత్వం మీద శ్రీ శ్రీ కి పున్న గాభరావ్యాపాన్ని చూసి తలవంచాడు.

శ్రీ శ్రీ కలిత్యాన్ని *analyse* చేసి, ముక్కల కింద వర్తిచూపి, కలి, ముప్పి శైలి, బొల్లం, కలిపం, చందస్సు, పదిరింపు, కొత్తచాడము, శాసన *Influences* అంతో నాటి శ్రేష్టత్యాన్ని *explain* చెయ్యడానికి చెలకి అధికారము, అర్హత లేవు. చెలకికి విముఖ్య చాటకే, కొత్త ప్రాంతాన్ని శాసన ప్రకటన చేర్చి, చెంబాటి గొప్పతనం రేపని నిరూపించి, పునుత సంపాదించి, సంవత్సరానికిపాది నిండు భోజనాలుచేసి ఒక ఒకటి సారస్వత, కళా, నాటక, నృత్య, గాన, సేవికా పరిషత్తులలో సభ్యత్వం, ఏమో అదృష్టం అపూర్వంగా కుప్పిస్తే జియిండు సైక్లరికూడా సంపాదించేవాడు కాదా!

శ్రీ శ్రీ పుస్తకం కొని వీరికగా చదవండి, పద్మం పదిపార్లు చదవండి. ఏమీ అర్థం కాలేదా - ఏ యువకుడితో, ఇళ్ళకుడితో, *death-bed present* గా పంపండి. శాశ్వతమే. అంతకన్నా దాచుకోండి. తెలుగు కలిత్యాన్ని ఇంటించి, దీవించి, తోగించి, తాపించి, రక్షించే అపూర్వశక్తి మీచేతులో పుస్తకం, *pass it on.*

పదేళ్ళు అగుంటే, ఈ లోపల అస్త్రీసంపాదించడం, పిల్లల్ని కనడం, ధర్మం హెచ్చడం

కాక జీవితంలో ఇంకా ఏమన్నా విషయాలూ అయితంగా *influence* చేసేనని ఒకరినొకరితో మళ్ళీ కొత్తకావాలని తేలితే తేలి పద్యాలూ చదువండి. అప్పుడన్నా అర్థమవుతుందేమో.

స్వయంగా చదువండి. చదివిన తర్వాత తేలితే ని చూడాలనిపిస్తే స్వయంగా చూడండి. ఎవరి అభిప్రాయమూ అనుగ్రహించండి. ముఖ్యంగా కొరి అనేకానీ-చెప్పిన వివరాలి.

(3)

కవిత్వపు కాలం అంతమయింది. నగలు, అప్పుడూపప్పు కళ్ళూ, సూర్యకిరణాలూ ఎరగని అందలూ గరిష్టస్థితిలో కవిత్వమూ గడిచింది. కవిత్వంకే కూడా తన ప్రయోజనం కొద్దే చెప్పుకోవలసివచ్చింది. "ఈనాటి కవిత్వమంటే ఏమిటి? ఎందుకు వుంది? ఏం చేస్తోంది?" అని దిద్దివేసి అడిగే తెలుగు ప్రజలకు తేలితే కవిత్వం ప్రస్తుతం. కొద్ది రోజుల్లో నేను విద్యార్థిగా కవులు ప్రతి ఒక్కరూ తేలితే నేనుకంటే మించు తమ ఉనికిని సమర్థించుకోవలసివచ్చింది గాని వస్తుంది.

చెప్పుకో తగిన ఒక్క కవి మన కృష్ణానది ఒడ్డున హిమాలయ శిఖరల్లో కురిసి కలిగి వర్షం పడుతున్నా, దేశంవెంట ప్రపంచం చురకు పైనుకాయుకున్నా పురుగుతున్నా సమయం, తన భవిష్యత్తులతో అతికి పొగుడు అకాశ మధ్యన విహరించుకున్నా, రక్షించు తేలితే.

ఎవరినించి దొంగిలించుతా వాళ్ళని క్షమించడం కష్టం

కృష్ణానది పద్యాల చదివి, అర్థం వుండేది, "విడి గొప్పతనం మోస"మంటే మోసలేకపోయినాను పూర్వం. తేలితే అగ్నిపుల్లతోనూ, కుక్కపిల్లతోనూ కవిత్వం మోసమంటే మోసలేమి ఈనాడూ.

అగ్నిపుల్లంక-ముఖ్యం పుచ్చిన అగ్నిపుల్లంక చాలానేల మోసమంటాను.

కుక్కపిల్లంక-ముఖ్యం తల్లిచచ్చిన దిక్కులేని గుడ్డికుక్క పిల్లని పెంచుతుంటాను.

మరీనాథ్ గారిలో డాక్టర్ (దేవయ్యలేని రోజులని) *flower-bed* పుష్పకయ్య కౌకి మోస్తున్న నన్ను చూచి, "ఈ పుష్పాలు పాడు పుష్పాలు! ఎక్కడ చూసినా రోడ్డు ప్రక్కన అంతా ఈ పుష్పాలే" అని నన్ను నిందిస్తున్న విమర్శకు ఏం జవాబు చెప్పగలిగాను.

"ఏమిటి ఎంతైనా మీద మంచుగా మోస్తున్నానా?"

"సంధ్య కౌకి."

"ఎవరు ఆమె?"

అంటే ఏం మోస్తాడనిగానూ?

శాత పదాలు, డిక్షన్, వర్ణము, అలంకారాలు, ఛందస్సు, ఉపమానాలు, పద్ధతులు, అవరాలు కలిపింతోటి, శీలితంతోటి ఇంక మళ్ళీ రేపకుండా నాటి నట్టి విరక్తివాదాలు శ్రీశ్రీ.

"ధ్వంసం చేసి తోడ్చి వేశాను -"

"పదంబి ముందుకు పదంబి తోసుకు -" అంటున్నాడు.

తాము చేసిని విడిచిపెట్టే ప్రతిపక్షము లొంగిపోతున్నారో, ఆ నిరంకుశాధికారుల వైఖరి నాలుగు దెబ్బలు కొట్టేసి యువకులు చెలమిచేద చూపే అభిమానం చలించు శ్రీ శ్రీ కి. తాము యింకా నాలుగు దెబ్బలు కొట్టెను శక్తిని తెచ్చుకోమంటున్నాడు మనుషుల్ని.

శ్రీ శ్రీ ధ్వంసం చేసిన శాత ఛందస్సుల్లోంచి శాత మూలుగులూ, serenadings మూర్ఖులూ, కేదంతలూ, మత్తులూ పోయి - దేశాలకి ఉత్సాహాలకి కడివిపోయే యువక పైన్వాలకి, నూతన యుగ నిర్మాతలకి background music కింద march- ing band కింద, కొత్తకావ్యా కదను తొక్కించే సంగీతం విసరబుందేదో, శ్రీ శ్రీ గీతాల్లో: విసరబడతావే -

"మునుకు బ్రతుకున, వయస్సు మళ్ళిన పోతున్నారో చూడండి!"

ప్రపంచం ఎట్లా పోతున్నో? మీ కెందుకురెండి.

"అద్భుతంతులు మీరు... వట్టింపిన విస్తరి మీ శీలితం."

ప్రభుత్వాలూ, న్యాయస్థానాలూ, రక్షకభటు వర్గాలూ, చెరసాలూ, ఉరికొయ్యలూ, భార కలిపి ఇవన్నీ మీ ప్రయత్నిత్రులు. యుద్ధంనించి, ముప్పైకొత్తనించి, విప్లవంనించి, అనిధం నించి, అకాంత నించి, సత్యనించి విమర్శిస్తూ కాపాడుకోవాలి చీట్లు.

చీట్లందరి అద్భుతమూ మీ దేవుడు. మీ డబ్బుకి దాసుడు. మీ నంగి పూజలకి స్వార్థ ప్రార్థనలకి పక్షుడు. దొంగభక్త పరభీషుడు.

ఇన్ని బంటులు కురుస్తున్నా ఇన్ని మర ఫిరంగులు మెగుతున్నా ఇన్ని చెరసాలూ నింటున్నా ఇన్ని విప్లవాలూ జరుగుతున్నా ఇంకా విడదం కాదా మీకు - శాత పద్ధతులు, విశ్వాసాలు, ధర్మాలు అన్నీ నీ మూల నుంచి పోతున్నాయన్నా! ఇంక లాభం లేదనీ మీ అపలు యింకా సాగున!

ఈ విధ్వంసం అనంతరం నీ ప్రపంచ నిర్మాణ కర్తల ఉత్సాహంతో కంఠం కలిపి పాడుతున్నాడు శ్రీ శ్రీ.

5 తోకంలో అన్యాయాలు, అధికారాలు, ఏడుపులు, ఔహాసాలు, యాచనా, క్షీణ కలిత్యాలు, నిర్జీవాలు, scandals రేతో అలోకాన్ని dream చేస్తున్నాడు యా కలి.

మీ అనందంకన్న ఇవరూ భోజన సమృద్ధిచేయే మీకు, నరకమంటే అల్లంబి తోకం.

శ్రీ శ్రీ ఎందుకు నమ్మకాదు?

ఇంకా రాత్రి చీకట్లో, రోకం నిద్రలో భయంకర స్వప్నాలు కంటో, దీపంగా పులికించే సమయంన ఉపాగమనాన్ని గుర్తించి స్వాగతమిచ్చే వైఖరికాదు శ్రీ శ్రీ .

దేవుడు, అభికారి, శాత్రువు, శాశ్వతులు, నీతులు, స్వర్గం, మర్త్యంలు మూలకట్టుకుని కురిశే మీకు అర్థంకాని బాధ, మరణం, దరిద్రం, అవిశ్వాసం, అశాంతి ఇవన్నీ అర్థంకాక గట్టిగా స్వప్నించే ప్రశ్నిస్తున్న యువకుల లక్షకంఠాల్ని ఏకం చేసి పులుకుతున్నాడు శ్రీ శ్రీ .

మీ కెందుకు తెలియి. పట్టుచిట్టతో తలలు దూర్చి, భాగ్యవంతులు శాలివే ఈశ్వరుడిమీద స్తోత్రశ్లోకాలు చదువుతూ - ' ' *All is well with the world* ' ' అనుకుంటో నిద్రపోయి.

నిర్భాగ్యులం కొందరం మాకు -

"అన్నీ సమస్తమే, సందేహాలే."

"ఏకే, ఏకే, ఏకే, ఘోషాలు వినిపిస్తున్నాయ్! గుండెలు విడిపోతున్నాయ్!"

మీకు కలివ్వు కావాలి?

అరుగో ఆ మూల శాతగోపీలకేసి మోతాలు కప్పుకోని నగిషీలు చెక్కుతున్నారు - శాత పదాలకీ, డోహాలకీ చిక్కికలుపట్టి - బ్రేయసి మెల్లకన్నులమీద పద్యాలు అల్లుతున్నారు - రామాయణాలు, శక్తిపూర్ణ, వృద్ధ మునులు వ్రాసే అశిష్టాన్ని, "భారత"కి వైశేష్యంగా. వాళ్ళతో చేరండి. వాళ్ళ ధైర్యవనాలను విని మళ్ళీ నిద్రపోయి.

"రాజులను రెక్కల చప్పుడు వయోధర ప్రపంచ ఘోషం. రుఖంధులను పట్టాభిషేకం" విని తట్టుకోగల చూసే వ్రాసే ఈ పుస్తకం తెరవండి.

చెలవోడు, }
17-7-40 }

మొం

మహాప్రభాతం

(కాంచెల్ల అనాథనరాధ కవిసం)

తల వంచుకు వెళుతున్నావా, నేస్తం!
 నేల వంచుకు చుట్టూ నవలె...

తల పాదాల వాన నాననానక పాదాల,
 పరి పాదాల పాదాల పాదాల కాదాల,
 అంకితం, అంకితం పాదాల
 పాదాల, పాదాల అంకితం -
 మురికి తలం, పాదాల తలం నా
 పాదాల పాదాల పాదాల పాదాల పాదాల,
 అంకితం, అంకితం అంకితం
 అంకితం అంకితం, అంకితం అంకితం,
 అంకితం అంకితం అంకితం, అంకితం అంకితం
 అంకితం అంకితం అంకితం అంకితం, నేస్తం!
 తల వంచుకు వెళుతున్నావా, నేస్తం!

అంకితం అంకితం అంకితం అంకితం
 అంకితం అంకితం అంకితం అంకితం
 తల వంచుకు వెళుతున్నావా, నేస్తం!
 అంకితం అంకితం అంకితం అంకితం...

మొదట కం దండా?

దేవుని పట్ల గాఢ సేవకు కలిగి ఉండాలి

అప్పుడు కనుక మనము కనుక?

సాక్షాత్తులకు సేవకు ముందు ముందు,

అకా, అకా, అకా;

నక్కడ నుండి, నక్కడ నుండి, నక్కడ నుండి,

అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా!

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా,

నక్కడ నుండి అకా, అకా, అకా

బ్రహ్మచర్యమును దొంకలు కట్టి,
 తలచుచున్నప్పుడు
 కనుచుట, అనుచుచుట
 సంకల్ప భయంకర
 యుగయుగ పాపం శరీరము,
 ఎక్కడకు ఎనిమిది దిక్కున నున్నా!
 ఎంత మోసనీంతుండు దిక్కున నున్నా!

ఎవరు దుష్టభావములకు, నేస్త్రం! నున్నప్పుడు,
 ఏమో నేను, అది నున్నప్పుడు అది కష్టం!
 ఆకాశం పరివారముల నుండి!
 అట్టి సులభమైన పాపములు!
 పాపములు కాదుల వ్యక్తులకు
 సజ్జనుల నుండి పాపము!
 సోమములు సజ్జనులను ఎవరు
 సోమములను ప్రకల్పించుచున్నారో నేను!
 ఎవరి సులభమైనా!
 ఎవరి యందుకల నున్నా!
 ఎవరికి కాదు, నేస్త్రం!

b

శ్రావణం వదుతే బ్రహ్మనప్పటికీ!
 నో సాకాశం ఒక యోగాకాండ!
 నో యోగికి ఒక వడి!
 నిన్ను వదులన పాపంపం
 నేని బ్రహ్మకానక కప్పుదు.

కాపున ఈ నింజామడు ఒకటి
కదనం ౫౦ పూరిస్తున్నాను!
ఇక్కడ నిలచి నిన్ను
ఇలా ఆవాహనం చేస్తున్నాను!
తిండుతూ కూర్చున్నాను!
ఆనందం నాకు!
ఇలా కూర్చున్నాను
ఇదే నా మహాప్రసాదం!

మహాప్రస్థానం 7

మహాప్రపంచం,
మహాప్రపంచం,
మహాప్రపంచం కిరితం!
పదండి ముందుకు,
పదండి ప్రాసకు!
హాహం, హాహం పైపైకి!

కదం ప్రాక్కుతూ,
పదం పొదుతూ,
క్రొదం కలకం గర్జిస్తూ -
పదండి హాహం,
అనబడ కదా
మహాప్రపంచపు జలహాతం?

హాహం గునా గునా గుండా నెక్కుకులు
కర్చున కిస్తూ పదండి ముందుకు!
బాపలు నడక,
పేదలు కడక,
కూప లన్నిటిని వాపండి!

నవ నవాలు,
 అదవులు, కాండలు,
 ఎదారులు మన కర్మంకి?

పదంబి కుంకుకు!
 పదంబి క్రుక్కుకు!
 పదంబి, పదంబి, పైపైతి!
 ఎదుకలు క్రుక్కుకు,
 కదుక్కుకు కదుక్కుకు
 నదుక్కుకులు! పాదంబి!
 నెక్కుకు మంబి,
 కక్కుకు నెంబి
 పైపైక్కుకులు! పాదంబి!
 "కుంకుకు కుంకుకు!
 కుంకుకు! కుంకుకు! కుంకుకు!
 కుంకుకు కుంకుకు" అని కదలంబి!
 మకుక్కుకుకు,
 మకుక్కుకుకు
 కుంకుకు నెంబి నెంబి!

సదా శుభం శుభం !

۱۔ نہ کہ سہرہ مہاسی ۲۰۰۰

ایک ہفتہ کے لئے صحت مند رہیں

భూవేదమున ప్రసంగించును.

कर्मकाण्ड, अथवा कर्मसूत्रम्

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

25.02,

2500,

ॐ ह्रीं क्लीं ॐ ह्रीं क्लीं ॐ

కమలదేవి మహాప్రభువయ్య

કનકન મંજી જોઈ શકો છો?

ఎడిత, ఎడిత, ఎడిత పలుకుచున్నా

ಎನಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮೆದ್ದು ಬ!

302, 303, 304 / 500

॥ प्रकट नांके के प्रह्वे !

ਸਰ ਸਰਬਤ੍ਰਾਕੋ ਕਮਲਾ? ਤਤਿਤ

६५ ६५ ३५ ५५ !

$\frac{d}{dt} = \frac{d}{dx} \cdot \frac{dx}{dt}$

నమమా నా వాతె
 ఓరకంబో! ఓరకంబో ముందుకు!
 సనంబి ముందుకు!
 సనంబి ప్రాకసకు!
 మహాప్రపంచపు కంకు నశనం
 ఎలాను రెడు నక ప్రాశంబి!

ప్రాకల వాతెనూ,
 కంకుల వాతెనూ,
 నమనామనిలా నానంబి!
 కననక కంకు మహాప్రపంచపు
 అన్నివలంబు నునకునకు,
 ఎక్కువలంబు నునకునకు,
 కంకు ప్రాకలల నునకునకు?

— 0 —

12-4-1934

నేను నైకం

ప్రపంచాన్ని

సేవింప నొక్కటే ఆశ ఉన్నాను!

నేను నైకం

విశ్వవర్షిణి

అక్షు నొక్కటే భావించాను!

నేను నైకం

భుక్తనస్థాపకు

వేదాంతముకలవాని మైనాను!

x

x

నందకాలం మండ్రి నర్మద

నర్మదలం వన

క్రాంతి కావడా?

మానకాలం మునీశివానా

నిలక నిలకన .

నరు కావడా?

శిశువులకు కలిగిన కష్టములు
 తొలగించుటకు
 తమ తమ కష్టములను తెలుపుట!

X X

నీ నాకు నీ
 నీ నీ నీ నీ

కంట్రీ నా నా, నా నా నా నా, నా నా నా నా
 నా నా నా నా
 నా నా నా నా!

నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ
 నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ
 నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ
 నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ!

నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ,
 నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ
 నీ నీ నీ నీ నీ నీ నీ!

X X

కే నా కన్నా నా నా నా
నా నా నా నా -

నా నా నా నా నా నా
నా నా నా నా నా నా
నా నా నా నా నా నా!

X X

కే నా నా నా
నా నా నా నా
నా నా నా నా నా!

కే నా నా నా
నా నా నా నా
నా నా నా నా నా నా!

కే నా నా నా
నా నా నా నా నా
నా నా నా నా నా నా!

— ౦ — 2-6-1939.

పైక రాత్రి

14

గగనమంతా నంది, పాగలాను క్రమ-
బహుళ పంకజ బాహుళ్యము
వృక్ష సమృద్ధి నమ్ము

ఆకాశపు పేదారి నంకూర, ఆకాశ!
ఈ రోలు కోణిని ఇసుకలు పాను!

గాలి కనకం న నది సుకమనీయ
అది అకమలమధ్యమ మధురమనీయ!

నూరేత్తి, నూరేత్తి నాగులు పాగరము!
కరికల్పే అరములా కనలలు నాంర!

ఆకాశపు పేదారిలు కాళ్లు పోనిన
నంది నంది లాగుంది నాంర!

విశ్వమంతా నంది, వేదముల పైకి-
అహుత పంకజ బాహుళ్యము వృక్ష సమృద్ధి నమ్ము!

Хоёв

15

[illegible]

Κοιμώ, κοιμώ, κοιμώ, κοιμώ!

हो नो! हो नो!

கனகன கனகன கனகன கௌகௌ!

$\pi \wedge \pi \quad \pi \wedge \pi \quad \pi \wedge \pi \quad \pi \wedge \pi$

को हूँ न! को हूँ न!

భక్తము కరుణా, పరికరమునా,
 కైకమునా, కైకమునా,
 సత్కర్మమునా, సత్కర్మమునా,
 వినుకమునా, వినుకమునా,
 సకముకమునా, సకముకమునా

Κοΐω, Κοΐω!

κοινω! κοινω!

[illegible]

$\frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2}$

$\begin{matrix} \nearrow & \nearrow & \nearrow & \nearrow \\ \nearrow & \nearrow & \nearrow & \nearrow \\ \nearrow & \nearrow & \nearrow & \nearrow \\ \nearrow & \nearrow & \nearrow & \nearrow \end{matrix}$

ಹಂಪಿ, ಹಂಪಿ!

Κοιμήσου, κοιμήσου!

کھانسی، کھانسی، کھانسی،
 کھانسی، کھانسی، کھانسی،
 کھانسی، کھانسی، کھانسی،
 کھانسی، کھانسی، کھانسی،
 کھانسی، کھانسی، کھانسی،
 کھانسی، کھانسی، کھانسی،

Ποιόν! Ποιόν!

கொழுவா! கொழுவா!

ఉక్తమందు, దక్షిణమందు,
 ఉత్తరమందు, ప్రభాతమందు,
 వెన్నెలమందు, ఆకాశమందు,
 మందమందు, అరియ, కలయ,
 పుష్పం, పుష్పం, పుష్పం మ్రోగెను

గంపం! గంపం! గంపం! గంపం!
 గంపం! గంపం! గంపం! గంపం!
 గంగ గంగ గంగ గంగ గంపం! గంపం!
 గంగ గంగ గంపం!

గంపం! గంపం!

(E. A. Poe నాల్గవ The Bells కమికావం)

— ౦ — 18.2.1934

గదిలో నకలు వేడు.

గది నంబా నెత్తునం.

సామంత్రం తరువూర.

గదిలోను అనుమల వేరే అకాశం.

నందం పరమ గది వేరే గది మల

కనుక అనుమల అకాశం వేరే

కూర్చుకొని కూర్చుంటున్నా

కూర్చున్నా గది.

గదిలోను నెత్తునం తరువూర.

కూర్చుంటున్నా నందం

కూర్చుంటున్నా అకాశం

కూర్చుంటున్నా నందం

గదిలోను అనుమల వేరే అకాశం.

అకాశం దీపం

అకాశం తరువూర

అకాశం తరువూర

అకాశం దీపం

కూర్చుంటున్నా కూర్చుంటున్నా

ప్రతిదానము కమలము ప్రాశస్త్యము
పలుకబడుచు మాస్మృత్యును.

అకటి నామము
నిండుమలు నిలుచున్నది.

కట్ట గంపములకు
నెక్కువ గంపములున్నవి.

ప్రతిదానము నిండు
పలుకబడుచు మాస్మృత్యును.

అకట్టముగా అక్షరం

అక్షరములను చూసింది.

అక్షరములను చూసింది.

(అక్షరములను చూసింది)

అక్షరములను చూసింది.

అక్షరములను చూసింది.

అక్షరములను చూసింది.

అక్షరములను చూసింది.

అక్షరములను చూసింది.

యముని మహిషపు ఒకడు పూజించు
మచ్చునాటిన
అనౌల్లనాటె!

నరక ఒకకపు నాని ఒక్కడు
గాలను త్రొంగు
ఉరికి పదాటె!

ఉదయ సూర్యుని నక్తకయముల
నుడుగుతెత్తు
పడుగుతెట్టె!

కనక మరా కంఠ సింహం
నూలు ముడిచి,
ఆవు కింకరా!

ఇంక వేరుని మహపు ధేనుగు
స్థంకరిస్తూ,
నూక త్రొంగె!

నందికను రంతెవ్వరు,
 గంగ దును
 కదిలి నెంతరు!

అది సూర్య వశ వల్ల
 ఘటమిస్తు,
 కాల నానాది!

ప్రతి కత్తి
 ప్రతి నామ
 కాక ప్రతి నామింతింతామ!

— ౦ —

14.4.1934.

કણ વાગે નોંડે કણ
 રૂંડે કણ કણ
 રૂંડે કણ... ?

[illegible]

అకలి బ్రతుకున కశో అబ్బులు!
 గుడ్డి అకలి బ్రతుకు నువ్వల
 న్నూకరింపాలి;
 వాన వెలగే మబ్బుల 2క
 పెరుపు పెరికింది;
 వగు బామున తెలియ చేస్తూ
 కాల్చి కూసింది;
 అరిచి మబ్బుల నరుచు నుండి
 వగు బాము వెల్లిరికింది;
 బాపి పాతి కలేలకంట
 కక వామున అరికంటింది!
 పైబిట్ట కల్లకల్ల
 పారికల బాపి కరికింది!

— ౩ — 18-5-1934

ఆనాదూతలు 27

స్వర్గాలు కరిగింజ, స్వర్గాలు పశింజ,
రనింజ రత్నాలు, రాజ్యాలు కరికి-

2 కని కూడుపు ఇక్కడ!

పాపాలు పండింజ, భూవాలు మండింజ,
కొరివి నిప్పులు దువ్వి, నిలడుల బునప్ప-

2 కని కన్నీరు ఇక్కడ!

స్తానాకములు బాపి, ఆనాకములు బాపి,
లక్షలాలు ఘోరాల బాపాల బాపింజ,

2 కని కలింజ!

సోమకాక బాపాలు, మంధాక మరాలు,

సాంక్రకాక నకర్త సవరింజ 2 కని
పక్షమ పక్షి!

మానక కాక పక్షి పాముల నడకలు, కళా
దుర్బావల ముక గావరే, కరకరే, కాపురే,
పుష్పాలు, మండుమక పావరే పానితి!

భూతాన్ని, అనుభూత భూతాన్ని,
వైష్ణవ భూతాన్ని నేను!
స్మృత్యై పద్మం,
అతిత్యై నాథం,
అనల వైదిక ముందు అత్యై నైవేద్యం!

అత్తాబ, భక్తభక్తాభి శక్తాబ,
పరమేశ్వరీ శక్తాబ నా మహేశ్వరీశాబ!
నా తేనా నాంభానా ముంబ!
రసరాసనానా!
నా తేనా కథాకథానా!

శివులు, సాగరులు, కంకభూతా ముంబులు,
రఘువులు నా సాగరులు!
నా నాక కుర్గం!
నా నాక స్వర్గం!
అనర్గళం, అనకర సాధ్యం నా మార్గం!

శైశవ గీతి 29

పాపం, పుష్కం, ప్రపంచమూర్ఖం -
కష్టం, సౌఖ్యం, శైశవాద్ధిబా
నానా ఎదుగని పూర్వస్థానా!
తిలకాకలల పాపస్థానా!

మెరుపు మెరిస్తే,
వాన మురిస్తే,
అకసమున కాశి అల్ల అరిస్తే
అది ఎంతకా అది అనంతం
మానస్థానా!

అక్కటి అక్కటి కనుకామంబా
ఎక్కటి అక్కటి కామ ఎగుల అమోహం,
అదుల వాసనా ఎదురు అమోహం
శిష్టస్థానా!
శిష్టస్థానా!

గరిక పచ్చ మైదానాల్లమా,
అమర పూర్వం కుందేలలల్ల,

పండు కలలు, నామధేయము,
కంది సంహారము, కవి కావ్యము,
దేశము భూభగము, కళాభూతము,
నామధేయము, పాఠము గ్రహము,
చక్కని చిత్రము, అచ్చము చిత్రము
అచ్చము చిత్రము, అచ్చము చిత్రము
చక్కని చిత్రము

[illegible]

స్వచ్ఛ కౌముదుల వరకన్నవచ్చెనుట,
 తొమ్మనది నెల్లక వేరుంకముట,
 కాది వరకొంక వేరకవాలం
 వసువు వసువు వసువు ముంకల
 క్రింద బానికల వసువు క్రింద!
 ఇవాళలాగే నపుని కూడా
 ఇనలంబం పడెనుల నెంగి!
 నపుని కూడా ఇవాళలాగే
 నాటన వేరను, పూర్వం పూర్వం!
 నాకు కనంబని నానాకాక
 లనెక వలె, లనంకలకుట,
 తిక్క తిక్కల తిక్కల కమల
 తానా వేరెమ వాంకనుక! ఇది
 తానా కూడా అలలలలాటను!

నా గళ వేరక వలె కమలకల
 ప్రతిభ వలె కలె,
 తానా నానా వలె పరిశీలకముల
 తానా వలె కలె,

20 పంకిగా కూర్చుండి తోడుపులు
 కదలే గానీ కనుకను నీసయ్య,
 ప్రకూడ వీరలు కమలా వందన
 సేల ముళ్లను, వళ్లను లాచిస్తూ,
 పాతాళానంత రక్షితులై
 వైచిత్ర్యమునది లుక్కులు కూర్చు,
 నాంకముకే, కకాంకముగా, 2
 గ్రాంతిలకును నశి నిమకమ వేస్తూ,
 మెటిక నీరుస్తూ నీవు కూర్చుంటావ
 నను కూర్చుంటే నన్ను నీవుంటా?
 నీరు కలుతా!
 మరు కలుతా!
 22 నా నీకు, ఎంటా?
 — 0 — 9-6-34

— ఇవ్వని పోనింక పూయాల?

— పొంట్ల కకపో!

— ఇవ్వని పో అవస్థయాల?

— తెలింద కక!

— అవ్వని పో రంకుల నడకాల?

— రాకూ, నడకూ!

— ఎకపోతి పోయి క రాత్రి?

— అవకాల పట్టుకు!

— 0 — 16-6-34

ఎనిమిదింకకు ఒకకా ఏకాంశాలను!
 కదిలింకకు సుప్త స్థులంశాలను!
 తిండిన,
 మక్తిష్కకు బాదుంబు!
 మసూ వశ్యకంబు!

తింకకాళ భూమంకర
 ప్రాంతకాలవా నీ ఏమరం?
 కుళ్ళదారి నా నీ సంగారం?

పదిమంకకు మానమృతంశాలను!
 కెరలింకకు శాంత కేరంశాలను!
 కృదమంబు తలంపెట్టుకు!
 మంత్రనగరి సరికాళుబ ముట్టుకు!

— ౦ — 9-7-34

దారి ప్రక్క, చెట్టు క్రింద,
 తీరిన కుంభాని చూచిన
 కూర్చున్నది ముని బుద్ధుకత
 మూలములూ, మునుల కన్న
 తుగలముల వేగవేగ.

మునులును వంశి కలా,
 మునులకు తీరిన వేదము,
 కాంతి వేది గాను కలు,
 తనకన్నా నవం నదుం.

పని పోయిన నబ్బుతన,
 తిరుక్కోనే శక్తి వరు;
 రానున్నది కలికాలం;
 దిక్కవోని కను రాలు.

విజ్ఞు ముదిరి, కన్న కదిలి,
 లకుకంబో తుక్కి సరసి-
 పక్కనున్న పండ్లరాతి

సరికొనక పడి కన్నులి. 37

"ఆ అవ్వ వరసాస్తే
ఆ పాపం ఎవ్వరి" కని
వెలిగించి ప్రశ్నిస్తూ
వెళి పోయింది!

ఎవ్వరికీ ముక్కలూ ముక్కలూ
ఏమో చివరకు కుక్కలూ;
రక రకమైన పరమేశ్వరు
అందరూ అలాగే అందరూ!

కన్నె అమ్మ అమ్మమ్మ,
దుమ్మ రాగి నంబూరి.
"మీది నా పాపం కా" కని
ఎవరి కత్తి ఎంరి లాకు!

— 0 — 13.8.1934

ఒక పాట 38

ఒక పాట

మనసునకు ఎంతో సుఖం

ఇది మనసు

మనసునకు

ఎంతో సుఖం

పాట

మనసునకు

మనసునకు...

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు!

ఒక పాట

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు

మనసునకు మనసునకు

మనసునకు మనసునకు

۵۶۵

५४५६००५

कमल कमल कमल कमल

۷۵۲

56570

అనికది మహాదాసు

కవి వదిలినాడు?

25 3/4 x 1/2

॥ ५५ ॥

సకల సకల సంకల్ప...

०५२७३६

क. स. न. क.

ਅੰਤਰਿ ਸਮੁਦਾਇ

ప్రేమను ను మాంసంను ను

કુલ કુલિ સેવકે

अथ च ४४ न ४०.

—o— 30-10-34

అలసిన కన్నులు తాంక వేయి?
 బాగితన స్వప్నం,
 బాలసిన స్వర్ణం!

దెవదిన నుండేల నడకు వేయి?
 దివళి, నవళి
 దివళి నవళి!

అనిసిన తలనుల తిరికే వేయి?
 నవళి, నవళి,
 నవళి, నవళి!

— ౪ —

27.1.35

అంః!

41

నిన్ను ను అమ్మకుంటూ
నిన్ను నే నేనిది హాత,
నిన్ను నా కుర్చునం అలా నడు—

నేన్ను ను కుర్చునం
నాకు నే నాది హాత,
నిన్ను నా కుర్చునం అలా నడు...

— e — 2-2-1935

అలకలన్న అట్టకట్టక,
 బాటకలన్న పుట్టకట్టక,
 కాశికంఠం పలకబోయిన
 వెల్లివాణ! కుక్కవాణ!

నీతికంఠం వెల్లిలింకన,
 దీక్షకంఠం దీక్షింపక,
 మామసమస్తములు
 మామ కన్నామా?

నీవు కూర్చున్నప్పుడు,
 నీవు కూర్చున్నప్పుడు,
 మామ తెలియక నీవు
 ముక్కునకు నీవు!

వెల్లివాణ! కుక్కవాణ!
 నీవు కూర్చున్నప్పుడు
 తెలియక నీవు
 మామ కన్నామా!

వైశ్రవాణ! కుక్రవాణ!
 క్షేమస్వామా? క్షేమస్వామా?
 ముద్దు మంకుల నకు తోక
 కుక్రవాణమా?

తిన్నే కూడకు, తిన్నే పాడకు,
 కుక్ర వైశ్రవాణకు కూడకు!
 వైశ్రవాణ! కుక్రవాణ!
 వైశ్రవాణమా.

— v —

1935(?)

శ్రీకృష్ణ కవిత్వము 45

విష్ణు కృష్ణ భుజం నాట,
 కదంబా కృష్ణ కంఠం నాట,
 మధుర పుష్పం మూలం నాట కవి! నీ పాట క?
 కలదు వికల వికలం నాట,
 అలదు సాగర కదం నాట,
 అమల నుజు నుజు కదం నాట కవి! నీ పాట క?
 పై ను కక ను పై ను కక ను,
 పై ను నీ కల మంబు నీ కల,
 మూల ను గంభీర గంభీర కవి! నీ పాట క?
 ఎర్ర కాంతుల ను నుదయ ను,
 తెల్ల విష్ణు ను తెల్ల విష్ణు,
 కలదు కలదు, కలదు కలదు కవి! నీ పాట క?
 కవి! నీ గళ గళ ను గళ
 కవి! కవి! కవి! కవి! కవి! కవి!
 కవి! కవి! కవి! కవి! కవి! కవి!
 కవి! కవి! కవి! కవి! కవి! కవి!
 కవి! కవి! కవి! కవి! కవి! కవి!

అద్వైతం 46

ఆనందం అర్జున మైత్ర,
అనురాగం అంబిక మైత్ర-

అనురాగపు పంతులు కూస్తాం,
ఆనందపు పంతులు కూస్తాం.

నీ కంకర నిర్వాగంబు,
నా శ్రోతన నిర్వాగంబు-
నీ కుడిబు గోలలు కూర్చి,
నా కుడిబు బ్యాగులు తీసి-
నీ కలపున తక్కులు పూర్తి,
నా వలపున బాతులు కూర్చి-

కురకానిత్ర తాగం తాస్తాం,
ప్రసాదానిత్ర నిర్వాగం తాస్తాం.

కుసనానిత్ర తాగం తాస్తాం,
కుసనానిత్ర బానిస నోస్తాం-
నిశ్చలంబున మరలదు పోకం,
కుసులంబున క్షయదు రెండుకం-

విష వాడుకుంటే ప్రసంగం,
 విరికిని కుంటే ప్రకృతికాండం -
 ప్రపంచమును పరికినానాం,
 ప్రవిషాదమును పరికినానాం.

వాసంకి సమాధి నేర్పి,
 కుమంకి కుశాంతి నేర్పి -
 నీ ఎనిమిది నామాలి కాలగం,
 నా పనిమీద మరణ మృత్యుకాలం -
 అనుభవం నా కాలగం లాగునా,
 అనుభవం నా కాలగం లాగునా -
 వలదుకుంటే చింతన చేయి,
 విలదుకుంటే చింతన చేయి -
 కాలానితి కాలానితి నేర్పి,
 చింతన నామాలి కాలగం.

నీ మోక్షానితి కాలానితి నేర్పి,
 నా బాధానితి కాలానితి నేర్పి -

నీ కంకర నీ త్రాగింట,
 నీ నీలమన నీ నీలగంట-
 తీసుకుంటా బిడ్డకంటే,
 తీసుకుంటా బిడ్డకంటే-

పంకమన పంకమన,
 పంకమన పంకమన.

(A. C. Swinburne కి నీ కంకర,
 మనమీద A Math బిడ్డకంటే
 తీసుకుంటా బిడ్డకంటే)

— — —

1936(?)

అంకరం కలిసి కలిసి నేడు
 అంకమైన వస్తు నకు దామం అంక
 ఎక్కడో ఎక్కడో వచ్చి
 ఎక్కడు పోయాం అంకే చూచి,
 "అంకరం, అంకరం!" అని కుంభి-
 "అను భవించి మొకరుం" అంటారు.
 పాడు పాడి పాడు పాడి పాడు
 ఎక్కడో పాడి పాడి పాడి పాడి
 మొక్కపూ, మొక్కపూ కలిసి
 మొక్కపూ మొక్కపూ మొక్కపూ
 "మొక్కపూ, మొక్కపూ" అంటారు.
 "అంకరం! అంకరం" అంటారు.
 అంకరం కలిసి పాడు,
 పాడు పాడు పాడు పాడు పాడు
 "పాడు పాడు, పాడు పాడు",
 పాడు పాడు పాడు పాడు పాడు
 పాడు పాడు, పాడు పాడు పాడు
 "పాడు పాడు పాడు పాడు" అంటారు.
 — 0 — 1937(?)

అభ్యుదయం 50

విచ్చె, విచ్చె, విచ్చె
 హైదరాబాద్ నుండి కున్నాము!
 గుంటూరు నుండి పోతున్నాము!

నవంబర్, నవంబర్, నవంబర్
 కలవరలు పడుతు
 నన్నుగా నత్తి స్త్రీలు! భూమి
 అన్నుగా నత్తి స్త్రీలు!

బిచ్చగా, బిచ్చగా, బిచ్చగా
 బిచ్చగా, బిచ్చగా, బిచ్చగా
 బిచ్చగా, బిచ్చగా, బిచ్చగా

నీరే, ఈనాడే, ఈనాడే—
 నీరే, ఈనాడే, ఈనాడే—
 నీరే, ఈనాడే, ఈనాడే—
 నీరే, ఈనాడే, ఈనాడే—
 నీరే, ఈనాడే, ఈనాడే—

వృత్తాంతం 51

అప్పుడు కంతులు అయ్యాయి.
 వెలుగులు కలిసి పోయాయి.
 ఇరుగుంటు వ్యాధి పోయాయి.
 మంటలు వెలుగులు కలిసి
 కంతులు అయ్యాయి.

మంటలు అయ్యాయి

సంకల్పాలు అయ్యాయి.

ఇది కలకత్తా నిర్మలం అయ్యాయి.

అందుకు కలిసి అయ్యాయి.

నిర్మల నిర్మలం అయ్యాయి.

మంటలు అయ్యాయి,

మంటలు, మంటలు అయ్యాయి,

మంటలు, మంటలు, మంటలు అయ్యాయి.

నిర్మల నిర్మలం అయ్యాయి.

అప్పుడు మంటలు అయ్యాయి.

అప్పుడు మంటలు అయ్యాయి.

అప్పుడు మంటలు అయ్యాయి.

అప్పుడు మంటలు అయ్యాయి.

మంటలు అయ్యాయి, మంటలు అయ్యాయి,

చైతన్యము, శాంతియును కలుగును.
తెలుగు భాషకు కృతజ్ఞులు.

x x x

అభ్యుదయము కలుగును.

సంఘములు ఏర్పడును.

సంఘములు ఏర్పడును.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అభ్యుదయము, సంఘములు.

అక్షం కరతాకం.

సంధానశ్చలం, సంధానశ్చలం.

ప్రశ్నక, ప్రశ్నక.

సంధానం సంధానం, పరకక.

మాకు సంధానం కర్మ.

సంధానం పరకకానందం మాకు.

అల నది మా నది.

అంధానం మా నది.

అంధానం మా నది.

మనం, తనం, అంధానం
మనం తనం మాకు

అంధానం మాకు.

అంధానం మాకు మాకు మాకు
అంధానం మాకు.

మనం తనం మాకు మాకు.

ప్రపంచ మానవ కన్యక.

కృత్రిమ కల్పితాదులు,
ప్రపంచ విప్లవ చరిత్రానుబంధ.

విప్లవములకు
సాక్షుల కేంద్రముగా
మానవ కన్యక.

విప్లవములకు
సాక్షుల కేంద్రముగా
మానవ కన్యక.

— 25-4-1937

మామంబావా? అంతా

అత్తనంబావా?

నా ముగ్ధుల పోదాంతో!

నీ మంబావు?

మామంబావు? ఒకం

అత్తనంబావు?

కనబడినది కనబడక

విసబడినది విసబడక

సగతి మరపు, పుష్పం, నీ

శ్మశ్మం, ఇది

మామ! మామ!

మామంబావు? అంతా

అత్తనంబావు?

సహించాడు తాబట్టినాడు

మామంబావు? బాబూ

నీ మంబావు?

మరలంబా మరలచక్క

మామంబావు? నాన్నా

నీ మంబావు?

మర స్త్రీకంఠి, ఏష వాడువు
 మాదుంహువు? ఏం,
 ఏమంహువు?

పాతికాపు నుకుటె చెకుటె,
 కూతి వాని నుంకె చెకువు,
 అచ్చ గాఢ కరువు కరువు
 మాదుంహువు?

కుపానులు, క్షూకంఠం,
 తిరుగు రాష్ట్రం, సంగ్రామం,
 సంగ్రామం, సంగ్రామం
 మాదుంహువు? ఏమి
 ఏమంహువు?

జగతి చుకపు, నవస్థం, న
 క్షుల్పం, గృహ
 మాదు! మాదు! మాదు! మాదు!
 మాదు! మాదు!
 మాదుంహువు? అంత
 అక్షుంహువు?

ప్రతిభ

58

కాలాల నన్ను,
 కాలాల నన్ను,
 ఇలా కలంబు మాకు పోదన -
 నాన కంతా సొక్కం నందన -
 ఎందు మననక పరిశ్రమించా,
 లలం దురిత్రుని బల కానించే
 కత్తక నకుల కాదుం నిండా
 కాలువకట్టే పుష్పజలానికీ,
 పుష్పజలానికీ,
 పుష్పజలానికీ,
 పుష్పజలానికీ సుఖమకంబు!

నాలల నన్ను,
 కాలల నన్ను,
 నాలల నన్ను కురికించాలని,
 ప్రపంచ నాననం వర్షిల్లని -
 ననిన, ననిన, నాననాన
 పరికరము,
 పరికరము,

ద్వివిక సామల్యం రాసిన చను,
 మంత్రి ముఖముల మోదల ముఖే
 కాత్మిక సోదల కమ్మల సంగ
 కణకణ మందే,
 నల నల ముగియె
 ఎలా రాగ్మలకు, ఎలా రాగ్మలకు
 పరివార కట్టి పరివార కట్టెను!

నిరం రాగ్మలకు మరల ముఖం
 పరివారలకు మరల ముఖం -
 మరల రాగ్మలకు పరివారలకు
 కాన రాగ్మలకు కనుకు ముఖం -
 కనుకు మరల కనుకు ముఖం
 తెలియ రాగ్మల కనుకు ముఖం -
 కనుకు మరల కనుకు ముఖం
 మరల రాగ్మలకు మరల రాగ్మలకు
 మరల రాగ్మలకు మరల రాగ్మలకు
 మరల రాగ్మలకు మరల రాగ్మలకు,
 మరల రాగ్మలకు,
 మరల రాగ్మలకు

వృక్షాంశైశ్చ కయభాక్త్యవ్యవస్థాం
 ప్రసాదినా ఇక సమంకానామ్
 హృది వేదముల శాసనాదముల
 సగమ్య కంఠా కర్తృ శాసనామ్!

కమ్యతి శాశ్వతం, కమ్యతి కాక్రం,
 జాలతి చక్రం, సావేరి చక్రం,
 కళక కళం సుతంపత్రైశ్చ
 నాదం, కంఠం, శాసనం, నాదం,
 సహస్ర కమ్యతి సహస్ర కమ్యతి -
 నా నా నా నా,
 నా నా నా నా,
 నా నా నా నా నా నా నా నా,
 నా నా నా నా నా నా నా నా

హృదం!

హృదం!

హృదం!

హృదం!

— 0 —

7.5.1937

చేదు పాట

62

జోను నిలుం, జోను నిలుం,
జోను నిలుం నోకన్యతి!
నోకన్యతి, నోకన్యతి,
నోకన్యతి నిలుం, నిలుం!

కలుసులుం, కలుసులుం,
కలుసులుం జగన్మయం!
ప్రభువు వృత్తి! కలువృత్తి!
కవిక వృత్తి! వృత్తి, వృత్తి!

మనమంతా హరిశుం,
గాననలం, నీనానలం!
వెనకదగా, ముందుదగా,
మరియెడమలదగా, దగా!

మనకు ఒక ప్రభుత్వనా?
మనకు ఒక, మనకు ఒక!
మనకు ఒక ప్రభుత్వనా?
సంపాదలు సంపాదనతో!

నిజం నుండి, నిజం నుండి,
 నివన్ముడి నిజం నుండి!
 నిజం నుండి, నిజం నుండి,
 కవిత్వ కవిత్వం నుండి!

కవి నుండి, కవి నుండి,
 కవి నుండి, కవి నుండి!
 కవి నుండి, కవి నుండి,
 కవి నుండి, కవి నుండి!

నిజం నిజం, నిజం నిజం,
 నిజం నిజం నివన్ముడి!
 నివన్ముడి, నివన్ముడి,
 నివన్ముడి నిజం, నిజం!

— ౧ — 14-5-1937

કવિ જા! કવિ જા!

అంతా కలిసి సుఖం పొందాలి

నిన్ను నేనొక సుముక్తుడంటే,

అక్షర సుందర సుస్పందన మందన

దూరంగా ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది

உருகும் பொருள்கள்

ಭಾವಿಂಜ ನ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ,

[illegible]

ଦେଖାଦେଖି ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ,

[illegible]

کے لئے نہ کہ ان کے لئے

శ్రీ గుర్రం కనుక నంబున,

کے لئے کسی اور کے لئے، کسی اور کے لئے

२५६३८४७५०१२३४५६७८९०१२३४५६७८९०

✓ 22250 wt.

$\frac{v}{\sqrt{gH}} = \frac{0.87}{\sqrt{9.81 \times 1.6}}$

అమ్మ, నాకు నీ చిత్రం

సర్వభారత అకాడమి ప్రకటన

మ స్త్రీ ప్రియములు

ఏమో ప్రియములు, భాగ్యములు, కృతార్థములు, బాగులు,
 నే నేమో ఆత్మవిశ్రాంతి నేననుభవించు
 అనుభవమును చూచునానా,
 నా నీకు ఏమో నమ్మకములు
 పాపములను తీరమును,
 నీతి నే నేతి నే నేమో దుష్టములు,
 ఏమో మూలముల నే నేమో నీతియును
 నీతియును కనుగొనునానా;
 నీతి కేమో నీతి నీతియును,
 మేము నీతియును,
 ప్రకారమును ప్రకారమును
 నీతియును నీతియును
 నీతియును నీతియును నీతియును
 నీతియును, నీతియును;
 ఆత్మయును,
 తాత్కాలికములు నీతియును
 నీతియును నీతియును నీతియును;
 నీతియును నీతియును నీతియును,

భూకంఠాల, ప్రభుత్వపథకాల,
 ఎస్కం, డిఎస్కం
 అన్నీ నీ చేయిస్తా!
 నీ ఏళ్లకు పాపాల్లో పాత్ర!

కలి నన్ను ప్రియమే
 నా కనిపించే దృశ్యమా?
 అనిపించే స్వాభావా?
 అన్ని సరస్వతీ నీ అంశం అనవచ్చు!
 ఎదిగేటట్లు చేస్తా!
 చీరం నీలా పురం ద్వారా కేవలం గానం!

ఇంకా నీ న. అన్నానా?
 నది నీ నీరలా
 అచ్చం ప్రాంతం నీ అక్షరాలే కాదు
 అక్షరాలే కాదు కాంతి
 అక్షరాలే కాదు ప్రకృతి అక్షరాలే!
 అక్షరాలే కాదు ప్రకృతి అక్షరాలే
 ప్రాంతం నీ అక్షరాలే కాదు!

వే దనకాలము,
 శక్తికాదుని మహాంధ్రకాలము,
 బాక్ష్మిని మునుల సంభాషణకాలము
 కన్నులు మూసిన తానాదుని
 రక్తనాళ సంస్కందన!
 కావన నేమలము బాధించె
 కదలక నేనా బాలని
 త్రాగుచున్న కన్నకామన్నకాలము!
 కైలాసము!
 కలసి దశాంశుల కుమారు
 పలుకుకొని రాక్షసరక్షణ
 తక్షణమునకు నేరాల
 భూమింకర బాధల పాటల పల్లవి!
 తొలికావల కలసున్నెప్పి నరకానంద!
 కన్నాదు మనస్సినాచులు
 ఘోరకంకర, బ్రేకం బాకా!
 సన్నెకన్నె నకులకు,
 సన్నెకన్నె నకులకు బాధల, తల్లెల
 తొలికావల కలసున్నెప్పి

చక్రచక్రకారం! ఊహాహం!
 ఒకలక్ష్మీనక్ష్మీప్రాలయమహం,
 ఒకకామిని నలవహం నలవహం,
 నలకామిని నలవహం నలవహం,
 అన్నానమ్మా! అన్నా, నెన్నో అన్నాను!
 నా అన్నా అన్నా అన్నా అన్నా అన్నా
 మామలక్ష్మీ నెన్నో నలవహం
 తిరి,

ప్రభావ ప్రభావ
 ప్రభావాల కంటే నెన్నో ప్రభావాల కంటే,
 వానకకాల సంకల్ప అక్షితి,
 ప్రభావాల సంకల్ప ప్రభావాల కంటే-
 వానక, వానక
 నెన్నో కంటే, ప్రభావాల కంటే, నా ప్రభావాల కంటే,
 అక్షితి కంటే నలవహం ప్రభావాల కంటే
 అలవహం కంటే
 నలవహం కంటే ప్రభావాల కంటే,
 నా ప్రభావాల కంటే
 కంటే ప్రభావాల కంటే,

[illegible]

నా ఆకాశాలను
 లకానీతి చేయకగా,
 నా ఆకాశాలను
 సోదరులంతా పంపిస్తాను
 వెలుగుల రక్తంల జరిగా,
 అంత అంతక తాను
 నీ చేతాంకలకుల ఎడకుల
 కాన గాంబలకు నల్లంక
 నా నుడి నీ నుడిగా,
 నా నీతం నైవోక్షం.గా, కృష్ణం.గా
 అర్పిస్తాను
 నా ఎడతన రస ఎడకుక
 కుసుకు పరాదం
 ఓహో! ఓరసకు! కుశు! కుశు!
 నునను! ఓకవితా!
 కవితా! కవితా! ఓకవితా!

నవ కవిత

73

సీంధూకం, కక్త కంధనం,
 లంఘూకం, సంధానరాగం,
 ప్రతికంత్రిన కౌళి నేత్రురూ,
 ఎగకేసిన ఎక్రతిశైలం,
 దువ్వాక నమన బ్రాహ్మక,
 కలకత్తా కాళిక నాళిక

కావాలమీ నవకవనానిని.

ఘాటెత్తిన గంధక ధూమం,
 హాటెత్తిన సప్త సముద్రాత్,
 కనుబయిన రాక్షసి బాగ్నా,
 బగుబయిన బక్తా గుంటా,
 ఇకసింహన ఎత్తనైత్రం,
 పైలకానిన జనసమ్మేదం

కావాలమీ నవకవనానిని.

శంఖంబుల రెక్కల కప్పులు,
 హాగ గాట్ట ప్రభాంబాక భవ్విని,
 తిరగ్గమున కూరింకానట్లన,

ప యోగ క ప్రకంఠ స్థాపం,

అగ్గమృగావక్ర నిరామం,

ఘంఘానల పక్ష స్థాపం

కావాలమ్ నవకకనానా.

కతికా, కతింతా,

మాకా, మాక్షంతా,

పాదా, పాదంతా,

కునకుంతా సానింతా,

నినునింతా వహంతా,

పరిపూర్ణ ప్రవాహంతా

కావాలమ్ నవకకనానా.

— ౦ — 3-8-1937

దేశ-చరిత్రలు

75

ఏదేవ కలిత్ర కూడా
చేయవచ్చుది గెల్చుకొరకం?
నరజాతి కలిత్ర సమస్తం
పరభోగన పరాధునిచ్చం.

నరజాతి కలిత్ర సమస్తం
పరస్పరాకాశమునానం;
నరజాతి కలిత్ర సమస్తం
రగ రక్తప్రవాహ సేవం.

అభివృద్ధి రసప్రభానం,
సినాకగన సమమాతాకం;
నరజాతి కలిత్ర సమస్తం
దరిద్రులను బాల్చుకొనెదం.

బలవంతులు దుర్బల జాతిని
బానిసలను కాపించాడు;
నరకాంతులు దళితులను
కలిత్రమున ప్రసేదితము.

రంగం గం కాని కులం కులం
 స్థలమంతా వేదకాన కులం కులం;
 గం కులం కులం కులం కులం,
 కామం కులం కులం కులం.

కులం కులం సంసారం,
 కులం కులం కులం కులం,
 కులం కులం కులం కులం,
 కులం కులం కులం కులం.

కులం కులం, కులం కులం,
 కులం కులం, కులం కులం,
 కులం కులం, కులం కులం,
 కులం కులం కులం కులం.

కులం కులం, కులం కులం,
 కులం కులం, కులం కులం,
 కులం కులం కులం కులం,
 కులం కులం కులం కులం.

వైశాఖమున, వైశాఖమునమున,
 సేద్యమున, సేద్యమునమున,
 పండుగమున, పండుగమునమున
 కాలమునమున కాలమునమున.

అంతయుననునదియునునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును.

అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును.

అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును,
 అంతయుననునదియునునును.

వికటాంబం నందన పూజా,
 నందనంబుల శౌర్య నానంద,
 భక్తకంఠుల సన్నానానంద
 ఇంతానా? ఇక ఏ చెప్పరు.

ఇక కన్నకొడుకుల కన్నకొడుకు,
 ఇక నానంద మోహక నానంద,
 అనందంబు సాంక్షి కర్మకం
 ఇంతానా? ఇక ఏ సాగరు.

అనాంబుల శౌర్య నానంద,
 అనందంబుల నందనంబుల,
 అనందంబుల నందనంబుల,
 అనందంబుల నందనంబుల -

అనందంబుల నందనంబుల,
 అనందంబుల నందనంబుల,
 అనందంబుల నందనంబుల,
 అనందంబుల నందనంబుల.

వేదమువల్లం ఎందుకు సత్యమైనా?
 ఏదానినైనా ఎన్నో ముందుగా?
 కాశమున, దస్తావేదమున
 ఇది కామమున కరిత్రకర్త.

ఈ దానిని క్రింద పూర్వం,
 తిమ్మనది క్రింద పూర్వం,
 ముక్తమున, క్రిందమున
 ఇది కామమున కరిత్రకర్త.

ఇది మునుపటి కాశమున
 తిమ్మనది క్రింద కామమున
 కర్తమున కామమున!
 దానిని దానినెక్కువ.

ఇది మునుపటి కాశమున
 తిమ్మనది క్రింద కామమున
 కామమున కామమున
 దానిని దానినెక్కువ?

సామ్రాజ్యం దండనకు
 సామ్రాజ్యం సామ్రాజ్యం?
 ప్రజల పక్షం పక్షం కాదు,
 ఏదో సామ్రాజ్యం కాదు?

కిచ్చితిని, పాపం ప్రకృతి,
 మధ్యమధ్య సమస్తం,
 మధ్యమధ్య, మధ్యమధ్య,
 ప్రజల - మధ్యమధ్య సమస్తం -

మధ్యమధ్య సమస్తం
 మధ్యమధ్య సమస్తం?
 ఏదో సామ్రాజ్యం

సామ్రాజ్యం సామ్రాజ్యం?

ఏదో సామ్రాజ్యం? ఏదో సామ్రాజ్యం?
 ఏదో సామ్రాజ్యం? ఏదో సామ్రాజ్యం?
 ఏదో సామ్రాజ్యం? ఏదో సామ్రాజ్యం?
 ఏదో సామ్రాజ్యం? ఏదో సామ్రాజ్యం?

జ్ఞాపనాంతరంగం

81

స్వర నరక కమల బాహుళ్యము
తెలిసినది కలసి పుట్టిన తెలిసినది, మానసికము-
స్వర విలయము కమల కమలంక
భావించినది మానసిక విలయము,

మానసిక విలయము కమల బాహుళ్యము
తెలిసినది కలసి పుట్టిన తెలిసినది!
విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము!

విలయము! కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము,

విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము
విలయము కమల బాహుళ్యము!

సత్యమున నానందములు
 సత్యమున నానందములు,
 సత్యమున నానందములు,
 సత్యమున నానందములు! కుసుమ నమస్కరితం!
 సత్యమున నానందములు!

— ౦ —

1938

మానవుడా!

83

రాజనక్రమములను,
రాష్ట్రముల పరిపాలనను,
ప్రభుత్వముల పరిపాలనను,
కట్టించుటకు ప్రయత్నము చేయుచు
పరమములను సంకల్పించు
ప్రభుత్వము పాఠమున!
మానవుడా! మానవుడా!

సౌందర్యము ఆరాధించువాడా!

కవిత్వము, శిల్పము -

పుష్పములు, పక్షిములు -

మేఘములు, కుసుమములు

సౌందర్యము ఆరాధించువాడా!

జ్ఞానమును!

సమర్థించువాడా! విశ్వాభివృద్ధివాడా!

విద్యను! శాస్త్రమును!

ప్రయోజించువాడా!

విమోచనము! విమోచనము! విమోచనము! విమోచనము!

ఆలోచనమును సమర్థించువాడా!

అనునవియు ఆరాధించువాడా!

సమీపములు, సమీపములు,
 కులములు, కులములు
 వృద్ధులు, వృద్ధులు,
 తెలుగు, తెలుగు, తెలుగు, తెలుగు,
 పలుకుచున్నాము, పలుకుచున్నాము,
 ప్రతికివాణ! ప్రతికివాణ!
 మానవుడా! మానవుడా!
 అనుభవ, అనుభవ!
 వికలములు, వికలములు!
 మానవుడా! మానవుడా!

అనుభవములు మానవుడా!
 అనుభవములు మానవుడా!
 అనుభవములు మానవుడా!
 సమీపములు! సమీపములు! సమీపములు!
 సమీపములు! సమీపములు!
 పలుకుచు, పలుకుచు, పలుకుచు!
 అనుభవములు ప్రతికివాణ!
 సమీపములు మానవుడా!
 సమీపములు! సమీపములు!

సేక కర్మ కర్మ చ మోక్ష మనా!

కర్మ కర్మ సమస్త కర్మ మనా!

కర్మ మనా! కర్మ మనా! కర్మ మనా!

కర్మ! కర్మ! కర్మ!

కర్మ నేల కర్మ నేల కర్మ నేల!

కర్మ నేల కర్మ నేల కర్మ నేల!

కర్మ నేల కర్మ నేల కర్మ నేల!

కర్మ కర్మ! కర్మ కర్మ!

కర్మ కర్మ! కర్మ కర్మ!

కర్మ కర్మ! కర్మ కర్మ!

కర్మ కర్మ!

కర్మ!

కర్మ!

కర్మ!

కర్మ!

కర్మ! కర్మ!

— ० —

1934(?)

సంధ్యా సమస్యలు 88

ఆ సాయంత్రం...

రాత్రి నా నాన్మ పేరక,
 బ్రాన్స్ నా కాంక నమాల!
 ఎంకే గుంట సమస్య కలసింది

అంక ఎంకే రిజిస్ట్రే!

ఈ కేసు కేసు కేసు కేసు కేసు-

అంక కేసు కేసు కేసు కేసు,
 బ్రాన్స్ కేసు కేసు కేసు కేసు!
 ఎంకే గుంట సమస్య కలసింది

అంక కేసు కేసు కేసు!

ఆ సాయంత్రం...

బ్రాన్స్ కేసు కేసు కేసు కేసు,
 అంక కేసు కేసు కేసు కేసు!
 ఈ కేసు కేసు కేసు కేసు కేసు,
 సమస్య కేసు కేసు కేసు కేసు-
 సమస్య కేసు కేసు కేసు కేసు
 అంక సమస్య కేసు!

దేని కొరకు?

89

వేళవాని వేళలను, కనిపించని వాంఛలను-
 వాంఛి కాని వాడులను, కానరాని కాంక్షలను-
 దేని కొరకు చదవడం వల్ల బాధించాము?
 ఆకాశం కోసం, ఆనందం కోసం
 ప్రాకారాలను నిర్మించాము?
 ప్రాణివాసాలను?

ప్రాణివాసాలను!
 దేని కొరకు సమయం?
 నడిరాత్రికి కలకలం వల్ల
 పాపాదులను నిరసించుటకు,
 నలుగురు నలుగురు ఆలకించుటకు?
 ఆకాశం కోసం వాంఛలను ఆలకించుటకు?
 సుగంధం కోసం వాంఛలను నిరసించుటకు
 సద్గుణాలను నడిరాత్రికి
 నలుగురు నలుగురు ఆలకించుటకు?
 ప్రాణివాసాలను!
 ప్రాణివాసాలను!

క

90

నిద్రకు వెలిసి...
 నేనాంబురినై...

నా గదిలు పల చాకపోలు,
 చాకపోలు పల నా గదిలు,
 నా గదిలు...

చాకపోలు...

నేనాక్కడనై...

నిద్రకు వెలిసి...

కన్నుల నంబి న తావిలిత,
 తావిలి నంబి న కన్నులత,
 కన్నులలు...

తావిలిత...

నిద్రకు వెలిసి...

నేనాక్కడనై...

గంధిల కత్తి న కంపణిత,
 కంపణి కత్తి న గంధిల త,
 గంధిలలు...

కంపణిత...

ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਨਾ ਘੋਰ ਕਰਨਾ,
 ਨਾ ਮਨ ਭਰ ਕੇ ਆਉਣਾ...
 ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ...
 ਆਉਣਾ...
 ਆਉਣਾ...

ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ
 ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ ਆਉਣਾ
 ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਨਾ ਕਰਨਾ...
 ਨਾ ਕਰਨਾ...

ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ?
 ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ,
 ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ?

తాడుగా మూరగా తానకబూసలు,
 కైకల నైకల శ్రాకల పైకలు,
 ప్తేకలు, శ్రాకలు,
 ప్తేకలు, కంపలు,
 కంపక కంపక గంగగంగు?
 అంపకల పంపకల అంపకంపక?

నైకంపకంపక...

నైకంపకంపకంపక...

నైకంపకంపకంపకంపక,

నైకంపకంపకంపకంపక,

నైకంపకంపక...

నైకంపకంపక...

— ౦ —

20.6.1939

పదలు

ఊరికి, పదల నుండి బ!
అప్పుడు కింది నకుండి బ!
మృతానకున మృతాంకులకు
కొల బాతిన వెలి లంబంకు బ!

ఊరికి, పదల మూపు బ!
అని నాత్తున ఎత్తి పూర్ణంపు బ!
పయోధి కుల కులీరముల మరె
మరియంకపు బాధల మూపు బ!

ఊరికి, పదల పోకు బ!
మృత స్త్రీక పలానశికు బ!
ఎవోపుకు బ, పరిపాంకురము బ!
ఎకంకెడి ఎకాకమోకు బ!

ఊరికి, పదల కమ్ము బ!
ఎనక్కుము బ, వెకల మగమ్ము బ!
కుమారులు కడిసిన, కడిసిన
నామాకల కమ్ముల కమ్ము బ!

అంతేక, పేదల బ్రతుకులు!

తీరవేయనకు వీరికెలా పోతుకుంటుంది!

తెలువేయనకు వీరేం కాదు

తల పడితేనే కలెక్టు చేసుకుంటుంది!

(Emile Verhaeren వారిది)

Les Pauvres అనే పదానికి

అర్థం.)

— — —

1939(?)

గర్జించు రచ్చెన్ 95

(The Soviet Air Force has gone
into action. News Item June '41)

గర్జించు రచ్చెన్!

గర్జించు రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

కక, రచ్చెన్!

హహ, రచ్చెన్!

రచ్చెన్! రచ్చెన్! రచ్చెన్! రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

కక, రచ్చెన్!

హహ, రచ్చెన్!

రచ్చెన్! రచ్చెన్! రచ్చెన్! రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

పర్వతమధ్యం పర్వతమధ్య రచ్చెన్!

ఈ కత్త, పాపాల,
 ఎలాగా కన్నులు, ఏమిట చేతాన!
 ఈ సమనం గంభీరం ఎంతకంటే పాపాల!
 ఈ సమనం ఈ కుడి కుడి
 ఇక నీ ఆలోచనలు!
 ఆరుగురు నీ ప్రతిభ, ఆ సమనం రక్షణ!

ఏమీ నీ ఆలోచనలు కనుకనే కున్నాయి!
 కన్నులు, కుడికంటే పోలికలు నీవూ!
 ఆ సమనం ప్రతిభ, ఆలోచనలు నీవూ,
 నీ ఆలోచనలు గంభీరం చేతాన,
 కుడికంటే గంభీరం చేతాన, కుడికంటే, రక్షణ!
 ఏమీ నీ ఆలోచనలు ఏమీ నీ ఆలోచనలు, రక్షణ!
 ఆ సమనం ప్రతిభ, ఆలోచనలు నీవూ
 నీ గానం నీ గానం సాక్షింతు రక్షణ!
 సమనం ప్రతిభ, సమనం సాక్షింతు రక్షణ!
 రక్షణ! రక్షణ! రక్షణ! రక్షణ!

సమనం గంభీరం నీ ఆలోచనలు నీవూ!

ప్రపంచం పడగెత్తి మనకొచ్చి కేళింపి!
 కార్మికులు, కరువులు, చాళికులు, వీడికులు,
 కేరసులు నా తాంసి ఆకనలు నువ్వులు!

ప్రపంచం నీ అకసం పరిపక్వం నాటేంపి!
 అకవి నాంతులు నన్ను అకరి కన్నులు!
 అకవి కేతులు నన్ను కాని తిన్నెలు!

నీ, రిండు కదన్!

నీ రిండు కదన్!

కకక కదన్!

కకక కదన్!

కదన్! కదన్! కదన్! నీ కదన్!

నిజంగానో?

99

నిజంగానో నిజాల ఒకటం

నిండు కట్టం నడిస్తుందా?

మానవాళిని నిజంగానో

మంత్రికాలం కలిస్తుందా?

నిజంగానో, నిజంగానో

నిజాల ఒకటం నడిస్తుందా?

వాడు గర్వించాన్ని తెలుసుకో

వానకట్టం నడిస్తుందా?

వాననల సంతకం బానిస

పాడుకాలం లాడుతుందా?

నాడు సత్వం నాడు కట్టం

నాడు కట్టం లాడుతుందా?

నాడు కట్టం, నాడు కట్టం

కట్టం నడిస్తుందా?

నాడు కట్టం, నాడు, నాడు

కట్టం కట్టం కట్టం

నిజంగానో, నిజంగానో?

— 0 —

1941(?)

నీడలు

100

కుండ, కుండ, నీడలు!
నీడలు, పొక పేడలు!

అనుగ అనుగల చూచితిమి,
నక నలల చూచితిమి—
వగ యూరిన,
పొక యూరిన
చాసనాల బాడలు!
బాబి బాబ్బు గాడలు!

కుండ, కుండ, నీడలు!
నీడలు, పొక పేడలు!

x x x

కుండ, కుండ, నీడలు!
పొక పేడలు

నక నలల పొక నలు,
అక అలల అక నలు
చూచితిమి,

అక్షరములు

పక్షి కుటుంబములు!

పాదములు వాడు!

కుటుంబములు, వాడు!

కొత్తవాడు వాడు!

x x x

కుటుంబములు, వాడు!

పాదములు వాడు!

కొత్తవాడు వాడు

కొత్తవాడు వాడు

కొత్తవాడు వాడు

కొత్తవాడు వాడు

నిరాశ కన్ను నీడలు!
నాకొకటి లేదు!

కురు, కురు, నీడలు!
నీడలు కన్ను లేదు!

x . x x

కురు, కురు, నీడలు!
నీడలు కన్ను లేదు!

కురు, కురు, నీడలు!

నీడలు కన్ను లేదు!

నీడలు కన్ను లేదు నీడలు కన్ను లేదు
నీడలు కన్ను లేదు!

— ౦ — 19.6.1947

జ్ఞాననాథుని రథవక్త్రాలు 103

పతి కు లాక!

భక్త కు లాక!

బాధా నేర్చు కు లాక!

బ్రహ్మకు కాని,

పరమమహిమ,

శని దేవత రథవక్త్రం

తొలగి నున్నది పరమమహిమ

దేవు లాక!

దేవు లాక!

కూర్చుకొని, గూర్చుకొని

పశ్చిమ లాక! పశ్చిమ లాక!

సంపూర్ణమైనది పరిపూర్ణమైనది,

సమస్తమైనది శివమైనది,

సంపూర్ణమైనది పరిపూర్ణమైనది -

సమస్తమైనది,

కూర్చుకొనినది,

కూర్చుకొనినది,

కూర్చుకొనినది

నిరంతరం నిరంతరం!

మొదట కలగి కలగి,
 అనంతము కదలి కదలి,
 అనిత్యము కనుక కనుక
 ఏరవకంబు రేరవకంబు!
 ఇక్కడ నెప్పుడు హా!
 ఇక్కడ నెప్పుడు హా!
 పరిపూర్ణ హా!
 ప్రభు హా!
 బ్రహ్మ సర్వ దా హా!
 ఏరవకంబు రేరవకంబు!

ಕಸ್ತೂರಿಯಾ ಕಸ್ತೂರಿಯಾ...
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ,
 ಕಸ್ತೂರಿಯಾ, ಕಸ್ತೂರಿಯಾ

హస్యస్య యోగ్యస్యః!

శత్రుహర!

ప్రహర!

సంహర!

సంహర!

రక్షకవక్త్ర, రక్షకవక్త్ర

హస్యస్య యోగ్యస్యః!

సంహరకలం కలిశంశి,

శత్రుహరకలం కలిశంశి,

సంహరకలం కలిశంశి -

సంహరకలం,

శత్రుహరకలం,

సంహరకలం, సంహరకలం...

మహానాథకలం కలిశంశి!

మహారక్షకకలం కలిశంశి!

మహారక్షక

మహారక్షక

కలకలమున నీతిని నీతిగా
 నీతిని నీతిగా నీతిగా నీతిగా నీతిగా!
 నీతిగా నీతిగా!

నీతిగా నీతిగా!
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా!
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా!

నీతిగా నీతిగా నీతిగా
 నీతిగా నీతిగా, నీతిగా నీతిగా -
 నీతిగా నీతిగా, నీతిగా నీతిగా,
 నీతిగా నీతిగా, నీతిగా నీతిగా,
 నీతిగా నీతిగా, నీతిగా నీతిగా -
 నీతిగా నీతిగా, నీతిగా నీతిగా,
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా!
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా!
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా నీతిగా...
 నీతిగా, నీతిగా
 నీతిగా, నీతిగా
 నీతిగా నీతిగా నీతిగా

హా హా క్కల, హా హా క్కల
 లోనాకానా నాకక్కులాలు!
 హేళి హేళి!

15-12-20

ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ

پیشہ و کسب کا ذکر

అనంతరము

అదానాదీక పోలికలు,

665 N. in Dept. of

ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰੋ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ایک دفعہ ایک شخص نے کہا کہ میں نے ایک دفعہ ایک شخص کو دیکھا تھا جو کہ ایک دفعہ ایک شخص کو دیکھا تھا

శ్రీ కృష్ణ మహాకవీ

నిష్కలకాన్య పరివందన!

ನಿನ್ನ ಬಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು!

! ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷

وہو! یہاں تک

నీ పాపాన్ని పాపమున,
ప్రపంచమును కలుపుచున్నది!

అది కష్టం! కష్టం!

కష్టమే, కష్టమే...

కష్టమే నీ కష్టం

కష్టమే నీ కష్టం,

కష్టమే నీ కష్టం

కష్టమే నీ కష్టం!

నీ పాపమున, నీ కష్టమే,

నీ కష్టమే, నీ కష్టమే,

అది నీ కష్టం,

అది నీ కష్టం,

అది నీ కష్టం నీ కష్టం!

నీ కష్టం,

నీ కష్టం,

నీ కష్టం, నీ కష్టం

నీ కష్టం నీ కష్టం!

కుక్కలూ కులం నెలకగొంది!

పశువులూక!

ప్రభులూక!

ఇది సకలం,

ఇది సమకం!

ఈ యెశీశిన ఇనుపరేక,

ఈ పంజీన చుంట్ పంట్ -

భ్రమకలనూ కూలనూట్టి,

భ్రమకలనూ కూలనూట్టి,

సాక్షికం ప్రేమం,

సమగ్రం,

సాక్షికం,

సాక్షికం

ప్రభులూక ప్రభులూక,

సమగ్రం సమగ్రం -

కాంతి, కాంతి, కాంతి, కాంతి

సమగ్రం సమగ్రం!

ఈ సమగ్రం సమగ్రం!

ఈ సమగ్రం సమగ్రం!

పశుకులూక!

ప్రభుకులూక!

పాత్రునకు కప్పులూక!

వనాపరిన కప్పులూక!

పదవకం పదవకంబి!

కత్తికామి, కత్తికామి!

అనన్నాత్త,

అనన్నాత్త,

అనన్నాత్త రత్తకత్త,

అనన్నాత్త రత్తకత్త,

రత్తకత్త,

రత్తకత్త,

రత్తకత్త, రత్తకత్త,

రాంరాం! రాంరాం! రాంబి!

రాంరాం రాంరాం!

రాంరాం రాంరాం!

— 0 —

1940

ప్రథమ పాదానుక్రమణిక	111
అర్చస్వ కంఠములు మూడు	51
అలకలన్న అష్టకష్టిన	42
అలసిన కన్నులు మాంతు వలెపో?	40
అంతేక, నీవల నుండెలు!	93
అందరం కలిసి కునిన తు	49
ఆనందం అరవమైతే,	46
ఆ సానుంక్షం ...	88
- నీవల పో ఎంత వ్యయాలు?	33
ఎదిరించుకు లోకా ఎకాంశాలను!	34
ఏ వేదకరిత్ర కూలనా	75
ఏమో, ఏ వేమో, ఏ వేమో	50
ఒక క్షణం లో	38
మౌను నిమం, మౌను నిమం,	62
కవిత్వా! కవిత్వా!	64
మక్తాహ్లా, అగ్నిపుహ్లా, సబ్బులహ్లా-	21
కూటి మోసం, కూటి మోసం,	24
గగనమంతానిండి, గావలను క్షయి-	14
గది లో ఎవరూ కరు.	18
గరించు రుగ్మి!	95

మూల, మూల, నేలల!	100
కలకంకుకు నేల నేలమూల, నేల	1
దారి వక్క, దేవులయందు,	36
నిలం గాన నేల నిలం గాన	99
నిలకు నేలయ్యే...	90
నిలకు నేలయ్యే...	41
నేల నేల	11
నేల నేల, నేల నేల, నేల నేల,	15
నేల నేల!	103
నేల, నేల, నేల, నేల -	29
నేల నేల నేల,	58
నేల, నేల,	35
నేల నేల, నేల నేల, నేల నేల,	28
నేల నేల నేల,	7
నేల నేల నేల? నేల	56
నేల నేల నేల నేల నేల నేల	22
నేల నేల నేల నేల	83
నేల నేల నేల నేల,	45

వేళకాని వేళలను, కనితని వాంఛలను -	89
స్వర్గ నరకముల పూర్వమునకు	81
స్వర్గాల కురిసిరి, స్వర్గాల కురిసిరి,	27
నిండురని, 'రక్త' కందనం,	73

రచయిత/గ్రంథం గురించి

“మానవుడే నా సందేశం, మనుష్యుడే నా సంగీతం” అని ఎలుగెత్తి చాటిన మహాకవి శ్రీశ్రీ ఏప్రిల్ 30, 1910 లో విశాఖపట్నంలో జన్మించారు.

1931 లో బి.ఏ. పూర్తిచేసిన శ్రీశ్రీ, ఏ.వి.ఎన్. కాలేజీలో డెమాన్ స్ట్రీటర్ గా, మద్రాసు ఆంధ్రప్రభలోనూ, వివిధ ఉద్యోగాలు చేసినా, తన స్వంత భావాల కారణంగా దేనిలోనూ ఇమడలేక ‘సినీరంగంలో’ స్థిరపడ్డారు.

అయిన సాహితీ తపస్సుకు గుర్తింపుగా ‘ఖడ్గసృష్టి’ కావ్యానికి 1966లో సోవియట్ భూమి నెహ్రూ అవార్డు, 1973లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు, 1979లో శ్రీ రాజా లక్ష్మీ ఫౌండేషన్ వారి మొదటి అవార్డు అందుకున్నారు.

శ్రమజీవన సౌందర్యాన్నీ, తిరుగుబాటు వేదాంతాన్నీ ఈ గ్రంథం ద్వారా శ్రమజీవుల శంఖారావంగా మార్చి తెలుగు కవిత్వం మలుపు తిప్పి అందలాలెక్కించిన ప్రజాకవి శ్రీశ్రీ ‘మహాప్రస్థానం’ 1950 లో పుస్తకరూపం ధరించింది. శ్రీశ్రీ గారి చేతి రాతతో, బాపుగారి బొమ్మలతో, వారి మాటతో, విదేశాంధ్ర ప్రచురణల పేర 1981లో లండన్ లో ‘మహాప్రస్థానం’ ముద్రితమైంది.

అయితే లండన్ ఎడిషన్ లో చలం ‘యోగ్యతాపత్రం’ లేదంటూ దాని ప్రాముఖ్యతను ఎంతో మంది పాఠకులు మా దృష్టికి తెచ్చారు. మేము వారి సూచనను ఆమోదిస్తూ ఈ ముద్రణలో చలం ‘యోగ్యతాపత్రాన్ని’ కూడా చేర్చి తెలుగు పాఠకలోకానికి అందించాం. మా ఈ ప్రయత్నాన్ని ఆమోదించి ఈ పుస్తకాన్ని ఆదరించి, ఆశీర్వాదిస్తారని ఆశిస్తూ.....

మీ

సరోజా శ్రీశ్రీ

ఎన్.వి.రమణ (జూనియర్ శ్రీశ్రీ)

ఇంతవరకూ వెలువడిన ‘శ్రీశ్రీ సాహిత్యం’లో
శ్రీశ్రీ గారి చేతిరాతతో వెలువడిన గ్రంథమిదే.

